

REFERAT Ældre- og Handicapudvalget 2022-2025 d. 28-03-2023

Mødedato Tirsdag d. 28. marts 2023 kl. 08:30

Mødested Udvalgsværelset, 3.s.54, Ørbækvej 100, indgang B

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Godkendelse af årsberetningen for Ældre- og Handicapforvaltningen.....	4
B-sag: Tilføjelse af sagsbehandlingstider på hjælpemiddelområdet.....	14
B-sag: Kvalitetsstandard for Stofbehandling 2023-2025.....	17
B-sag: Afrapportering på det specialiserede socialområde.....	20
C-sag: Drøftelse af håndteringen af udgiftspresset på det specialiserede socialområde.....	26
C-sag: Drøftelse af input til Kommuneplan 2024-2036.....	31
D-sag: Orientering om datapakke.....	33
D-Sag: Velfærdens Fundament: De ældste odenseanere – ændrede forudsætninger i prototypeprojek	34
D-sag: Opfølgning på udvalgets behandling af en eventuel udvidelse af målgruppen for SBH-kørse	35
D-sag: Aktuelle sager.....	39
E-sag: Initiativretsforslag fra byrådsgruppe A og B: Forsøg med etablering af tværfaglig teams til n	40

Punkt 1: Godkendelse af dagsorden

00.22.00-G01-5-23

Resume

Godkendelse af dagsorden til Ældre- og Handicapudvalgets møde den 28/3 2023.

Beslutning

Ældre- og Handicapudvalget godkendte dagsordenen.

Udvalgsmedlem Roya Moore deltog ikke i punktets behandling.

Udvalgsmedlem Rasmus Ryrberg Høyer deltog ikke i mødet.

Punkt 2: Godkendelse af årsberetningen for Ældre- og Handicapforvaltningen

03.08.01-G01-34-20

Resume

Med denne sag skal udvalget behandle Ældre- og Handicapforvaltningens årsberetning for 2022, som herefter fremsendes til byrådets godkendelse.

Årsberetningen består af et effektregnskab og et økonomisk regnskab. Udvalget har i løbet af 2022 løbende fået en status på indeværende års budget.

Effektregnskabet viser følgende:

- Ambitionsniveauet er indfriet for odensemålet Flere funktionsdygtige ældre og handicappede.
- Ambitionsniveauet er ikke indfriet for udvalgsålet Borgernes uafhængighed af forvaltningen styrkes.
- Forvaltningen kan p.t. ikke følge op på udvalgsålet Borgernes oplevelse af målopnåelse, da det ikke er muligt at sammenligne 2020 og 2022. Dette skyldes overgangen til nyt omsorgssystem, som betyder ny dokumentationspraksis og nye arbejdsgange.
- Ambitionsniveauet er ikke indfriet for udvalgsålet Borgerens oplevelse af et godt samarbejde med forvaltningen.
- Forvaltningen kan p.t. ikke følge op på udvalgsålet Færre forebyggelige indlæggelser. Dette skyldes, at data stilles til rådighed af Sundhedsdatastyrelsen, som har et arbejde i gang med at tilpasse data til hospitalernes nye afregningssystem.

Det økonomiske regnskab viser et mindreforbrug på 35 mio. kr. Det svarer til en afvigelse på 1,4 procent af udvalgets budget på 2,4 mia. kr.

Regnskabsresultatet skyldes primært dels et mindreforbrug på politisk øremærkede midler fra eksempelvis budget 2022. Dels på myndighedsområdet, hvor der også er et større mindreforbrug, som omfatter områder i ubalance samt engangsmidler (for meget tilført til den demografiske udvikling og gunstig indkøbsaftale på stomiprodukter).

Desuden afspejler regnskabsresultatet, at Ældre- og Handicapforvaltningen har udvist generel tilbageholdenhed som følge af en forventning om solidarisk finansiering i forhold til håndteringen af flygtninge fra Ukraine og de stigende priser på brændstof og el.

Effekt

Årsberetningen skaber synlighed om udviklingen i Odense og giver afsæt for politiske drøftelser og prioriteringer, der på sigt kan bidrage til realiseringen af Odensemål og udvalgsål.

INDSTILLING

Ældre- og Handicapforvaltningen indstiller til udvalget, at byrådet godkender

1. Årsberetning 2022 (Økonomisk regnskab og effektregnskab) for Ældre- og Handicapudvalget.

2. Der overføres et samlet mindreforbrug på drift på 26,2 mio. kr. fra 2022 til 2023 samt 0,5 mio. kr. fra 2022 til 2024 under Ældre- og Handicapudvalget, og der lægges 8,3 mio. kr. i kassen i 2022.

3. Der overføres 2,7 mio. kr. fra driftsområdet service til anlæg og der oprettes anlægsbevillingen ”Investeringer i den rehabiliterende forvaltning”

Beslutning

Ældre- og Handicapudvalget anbefaler indstillingen.

Udvalgsmedlem Rasmus Ryrberg Høyer deltog ikke i mødet.

Sagsfremstilling

Denne årsberetning er den samlede opfølgning på økonomi og effekt for 2022.

Regnskabsresultat på effektmål

Effektopfølgningen vedrører de udvalgsmål og Odensemål, som var gældende i 2022. Med effekt- og økonomiopfølgningen for 1. halvår 2023 vil forvaltningen følge op på de nye udvalgsmål, som udvalget godkendte i januar.

Effektregnskabet viser følgende:

- Ambitionsniveauet er indfriet for odensemålet Flere funktionsdygtige ældre og handicappede.
- Ambitionsniveauet er ikke indfriet for udvalgsmålet Borgernes uafhængighed af forvaltningen styrkes.
- Forvaltningen kan p.t. ikke følge op på udvalgsmålet Borgernes oplevelse af målopnåelse, da det ikke er muligt at sammenligne 2020 og 2022. Dette skyldes overgangen til nyt omsorgssystem, som betyder ny dokumentationspraksis og nye arbejdsgange.
- Ambitionsniveauet er ikke indfriet for udvalgsmålet Borgerens oplevelse af et godt samarbejde med forvaltningen.
- Forvaltningen kan p.t. ikke følge op på udvalgsmålet Færre forebyggelige indlæggelser. Dette skyldes, at data stilles til rådighed af Sundhedsdatastyrelsen, som har et arbejde i gang med at tilpasse data til hospitalernes nye afregningssystem.

I tabellerne nedenfor ses udviklingen i målene med udgangspunkt i de tilknyttede indikatorer. Tabellerne er sat som ind som billeder. Af hensyn til webtilgængeligheden er tabellerne derfor også vedlagt som bilag.

Symbolforklaring

Det er fælles for status på alle effektmål, at en grøn markering (?) viser, at ambitionsniveauet for året er blevet indfriet. En rød markering (?) viser, at ambitionsniveauet for året ikke er blevet indfriet. Under ”Forventning 2023” angiver farverne forventningen til indfrielse af 2023-ambitionen. Her viser farverne grøn og rød en forventning om henholdsvis indfrielse eller ikke-indfrielse, mens en gul markering (?) viser, at det vurderes lige sandsynligt, at ambitionsniveauet indfries, som at det ikke indfries. Pil-op (?) angiver udvikling i ønsket retning, og pil-ned (?) angiver udvikling i uønsket retning.

Skemaer er vedlagt som bilag.

Odensemål: Flere funktionsdygtige ældre og handicappede		Forrige måling	Resultat 2022	Målopfyldelse 2022 (ambition)	Forventning 2023 (ambition)	Udvikling
1. indikator	Andel borgere +80 år, der <i>ikke</i> modtager hjemmehjælp eller bor på plejehjem	63,0% (jan.-dec. 2021)	63,4% (jan.-dec. 2022)	● (59,2)	● (59,5)	↗
Opfølgning	<p>Andelen af borgere, der <i>ikke</i> modtager hjemmepleje eller bor på plejehjem, ud af det samlede antal +80-årige borgere i Odense Kommune, er steget i forhold til samme periode sidste år. Dette er en positiv udvikling. Andelen af +80-årige borgere i Odense Kommune har været stigende det seneste år.</p> <p>Udviklingen i indikatoren afhænger hhv. af udviklingen i antallet af +80-årige borgere med hjemmepleje eller bosat på plejehjem, og af udviklingen i den ældre del af befolkningen. Sammenlignet med sidste år, er antallet af ældre borgere i Odense på 80 år og derover steget (fra 9.136 borgere i 2021 til 9.416 borgere i 2022). Antallet af borgere <i>uden</i> hjælp er steget (fra 5.753 i 2021 til 5.970 i 2022). Antallet af borgere <i>uden</i> hjælp er ligeledes steget. Tallene tyder derfor på at selv om der er flere ældre borgere i kommunen (stigning i befolkningen), så har det ikke været ensbetydende med at flere af disse har haft behov for hjemmehjælp eller plejehjem (stigning i antal borgere uden hjælp).</p> <p>Ambitionsniveauet for 2022 (59,2%) er nået. Ambitionsniveauet for 2023 (59,5%) forventes nået.</p>					

Udvalgs mål: Borgernes uafhængighed af forvaltningen styrkes		Forrige måling	Resultat 2022	Målopfyldelse 2022 (ambition)	Forventning 2023 (ambition)	Udvikling
<i>Understøtter Odensemålet: Flere funktionsdygtige ældre og handicappede</i>						
1. indikator	Andel af borgere, der får reduceret antal hjemmehjælpstimer fra 1. visitation til 6 måneder efter	28% (jan.-dec. 2021)	24% (jan.-dec. 2022)	● (26%)	● (27%)	↘
Opfølgning	<p>Andelen af borgere, der har reduceret behov for hjemmehjælp 6 måneder efter 1. visitation er faldet i 2022 sammenlignet med 2021. Det er en negativ udvikling. Dette skyldes i høj grad systemskiftet i december 2020, hvor der er sket ændringer i dokumentationspraksis ift. detaljeringsgrad, hvor der anvendes flere bevillinger frem for én samlet overordnet bevilling på indsatser, samt en ændring af indsatser fra hjemmepleje til sygeplejeindsatser. Derfor er det vanskeligt at sammenligne visiteret tid på tværs af de to systemer mellem de to år.</p> <p>Udviklingen i indikatoren afhænger af udviklingen i antallet af borgere der har mindre hjælp efter 6 måneder. Antallet af ældre borgere der er ny-visiteret til hjemmehjælp er næsten uændret sammenlignet med sidste år. Reduktionen i tid beregnes ud fra den samlede tid med hjemmehjælp, og der ses et fald i den samlede hjemmehjælp både ved start og efter 6 måneder. Det vil sige at der samlet set er færre borgere, der ny-visiteres til hjælp, og at de borgere der ny-visiteres, samlet set, har behov for færre timers hjælp.</p> <p>Ambitionsniveauet for 2022 (26%) er ikke nået. Udvalgs målet fortsætter ikke i den kommende periode.</p>					

Udvalgs mål: Borgernes oplevelse af målopnåelse		Forrige måling	Resultat 2022	Målopfyldelse 2022 (ambition)	Forventning 2023 (ambition)	Udvikling
<i>Understøtter Odensemålet: Flere funktionsdygtige ældre og handicappede</i>						
1. indikator	Borgerens oplevelse af målopnåelse for det aftalte delmål ved målets afslutning	3,6 (aug. 2022)	3,7 (dec. 2022)	- (4,0)	- (4,1)	↗
Opfølgning	<p>Grundet overgang til nyt omsorgssystem fra december 2020, og dermed ny dokumentationspraksis og arbejdsgange, har der første været et tilstrækkeligt datagrundlag fra medio 2022. Ligeledes har det været nødvendigt at ændre datakilden. Frem til 2020 var datagrundlaget opfølgning på borgerens oplevelse om at de har nået deres delmål ved dettes afslutning. Fra 2022 er datagrundlaget en forløbsvurdering, som gennemføres ved forløbsafslutning eller minimum én gang årligt. Det er ikke muligt at sammenligne målingerne i 2020 og 2022, og ambitionsniveauet vil ikke være direkte overførbart.</p> <p>Borgeren angiver deres oplevelse af om de har opnået deres mål for rehabiliteringen. Borgerens oplevelse bygger på borgerens egen vurdering af målopnåelse på en skala fra 1-5, hvor 5 svarer til at borgeren i meget høj grad har oplevet målopnåelse. Der beregnes en gennemsnitlig score for borgerens vurdering. En høj score betyder, at borgeren har oplevet en høj målopfyldelse.</p> <p>Udvalgs målet fortsætter i den kommende periode med nye ambitionsniveauer pba. af den nye datakilde.</p>					

Udvalgsmål: Borgerens oplevelse af et godt samarbejde med forvaltningens medarbejdere				Målopfyldelse 2022 (ambition)	Forventning 2023 (ambition)	Udvikling
Understøtter Odensemålet: Flere funktionsdygtige ældre og handicappede		Forrige måling	Resultat 2022			
1. indikator	Borgerens oplevelse af samarbejdet med forvaltningens medarbejdere	3,5 (nov. 2020)	4,2 (dec. 2022)	● (4,6)	● (4,6)	↗
Opfølgning	<p>Grundet overgang til nyt omsorgssystem fra december 2020, og dermed ny dokumentationspraksis og arbejdsgange, har det første været et tilstrækkeligt datagrundlag fra medio 2022. Datakilden er ikke ændret, og det vil derfor ikke være muligt at sammenligne data fra 2020 med 2022.</p> <p>Borgernes oplevelse af om de har haft et godt samarbejde med forvaltningens medarbejdere er steget fra 2020 til 2022 (fra 3,5 i 2020 til 4,2 i 2022). Borgernes vurdering af samarbejdet er en del af forløbsevalueringerne, som gennemføres ved forløbsafslutning eller minimum én gang årligt.</p> <p>Borgerens oplevelse bygger på borgerens egen vurdering af samarbejdet på en skala fra 1-5, hvor 5 svarer til at borgeren oplever et fremragende samarbejde. Der beregnes en gennemsnitlig score for borgerens vurdering. En høj score betyder, at borgeren har oplevet et godt samarbejde med medarbejderen.</p> <p>Ambitionsniveauet for 2022 (4,6) er ikke nået. Udvalgsmålet fortsætter ikke i den kommende periode.</p>					

Udvalgsmål: Færre forebyggelige indlæggelser				Målopfyldelse 2022 (ambition)	Forventning 2023 (ambition)	Udvikling
Understøtter Odensemålet: Et sundere Odense		Forrige måling	Resultat 2022			
1. indikator	Andel borgere indlagt med en forebyggelig diagnose	- (-)	- (-)	- (-)	- (-)	-
Opfølgning	<p>Data stilles til rådighed af Sundhedsdatastyrelsen, der fortsat har et arbejde i gang med at tilpasse data til hospitalernes nye afregningssystem (LPR3). Data er derfor p.t. ikke til rådighed i den form, der ønskes til belysning af denne indikator. Der er derfor fortsat ingen data for dette udvalgsmål.</p> <p>Udvalgsmålet fortsætter ikke i den kommende periode.</p>					

Beskrivelse af det økonomiske regnskab

Ældre- og Handicapforvaltningen løfter Odenses opgaver inden for ældreområdet og handicap- og psykiatriområdet. I Ældre- og Handicapforvaltningen er det en helt grundlæggende antagelse, at alle voksne ønsker at bestemme selv og have mest mulig indflydelse på eget liv. Det er udgangspunktet for samarbejdet med borgeren og de indsatser, der er brug for.

Ældre- og Handicapudvalgets budget er opdelt på styringsområderne Service og Særlige driftsområder.

Udgifter under Service relaterer sig til udgifter i forbindelse med den daglige drift, og i de efterfølgende forklaringer betegnes disse udgifter som drift. Projekter med eksternt finansiering indeholder indtægter og udgifter på områder hvor Ældre- og Handicapforvaltningen modtager midler fra eksempelvis ministerier, private fonde mv.

Særlige driftsområder indeholder indtægter i form af statsrefusioner og ældreboliger

Tabel 1 viser det samlede regnskabsresultat 2022 for Ældre- og Handicapudvalget.

Tabel 1

Tabel er vedlagt som bilag.

1.000 kr.	Korrigeret budget 2022	Regnskab 2022	Afvigelse*	Kassen	Overførsel
Service:					
Med overførselsadgang	2.423.922	2.390.444	33.478	7.535	25.942
Projekter med ekstern finansiering	1.147	389	758	0	758
I alt	2.425.068	2.390.834	34.235	7.535	26.700
Heraf					
- Med overførselsadgang	2.425.068	2.390.834	34.235	7.535	26.700
- Uden overførselsadgang					
Særlige driftsområder:					
Med overførselsadgang	-56.330	-57.077	747	747	0
I alt	-56.330	-57.077	747	747	0
Heraf					
- Med overførselsadgang	-56.330	-57.077	747	747	0
- Uden overførselsadgang					
Ældre- og Handicapudvalget	2.368.739	2.333.757	34.982	8.282	26.700

(+) =mindreforbrug, (-) =merforbrug

Beskrivelse af regnskabsresultatet

Det økonomiske regnskab viser et mindreforbrug på 35 mio. kr. Det svarer til en afvigelse på 1,4 procent ud af udvalgets budget på 2,4 mia. kr.

Regnskabsresultatet skyldes primært dels et mindreforbrug på politisk øremærkede midler fra eksempelvis budget 2022. Dels på myndighedsområdet, hvor der også er et større mindreforbrug, som omfatter områder i ubalance samt engangsmidler (for meget tilført til den demografiske udvikling og gunstig indkøbsaftale på stomiprodukter).

Desuden afspejler regnskabsresultatet, at Ældre- og Handicapforvaltningen har udvist generel tilbageholdenhed som følge af en forventning om solidarisk finansiering i forhold til håndteringen af flygtninge fra Ukraine og de stigende priser på brændstof og el.

Tabel 2 – Regnskabet fordelt på hovedområder

Tabel er vedlagt som bilag

Mio. kr.	Budget	Regnskab	Afvigelse*
Drift (Forløb fysisk funktionsnedsættelse, vedvarende sygdomsudvikling, medfødt hjerneskade, erhvervet hjerneskade og Sindslidelse)	960,5	967,7	-7,2
Myndighed (Bevilling af rehabiliteringsforløb, hjælpemidler, køb og salg på det specialiserede socialområde m.v.)	1.260,6	1.241,5	19,1
Sundhed (Akutteamet m.v.)	26,1	20,8	5,3
Understøttende funktioner (Økonomi & HR og Politik, Strategi & Udvikling)	120,4	103,4	17,0
Samlet eksklusive projekter	2.367,6	2.333,4	34,2
Projekter med ekstern finansiering	1,1	0,3	0,8
Samlet	2.368,7	2.333,7	35,0

*(+) =mindreforbrug, (-) =merforbrug

Drift

Ældre- og Handicapforvaltningen er inddelt i fem borgerforløb, hvilket gør, at forvaltningen kan møde hver enkelt borger på en særlig fokuseret måde. Borgerforløbene er bemandet med forskellige fagpersoner med en særlig viden om det konkrete forløb. Det skal sikre mere målrettede og koordinerede indsatser. De fem forløb er:

- Forløb fysisk funktionsnedsættelse
- Forløb vedvarende sygdomsudvikling
- Forløb medfødt hjerneskade
- Forløb sindslidelse
- Forløb erhvervet hjerneskade

Tabel 3 – Regnskabet for de fem forløb

Tabel er vedlagt som bilag

Mio. kr.	Budget	Regnskab	Afvigelse*
Forløb fysisk funktionsnedsættelse	121,4	123,6	-2,2
Forløb vedvarende sygdomsudvikling	581,5	587,0	-5,6
Forløb erhvervet hjerneskade	33,1	31,9	1,2
Forløb medfødt hjerneskade	104,7	104,5	0,2
Forløb Sindslidelse	119,6	120,6	-1,0
Samlet	960,5	967,7	-7,2

*(+) =mindreforbrug, (-) =merforbrug

Forløb fysisk funktionsnedsættelse

I forløb fysisk funktionsnedsættelse arbejder forvaltningen målrettet med borgere, der har fysiske problemstillinger. I forløbet er der borgere med forskellige grader af funktionsnedsættelser, der spænder fra simple brud til vedvarende og mere komplekse problemstillinger som fx kroniske sygdomme. Eksempel på arbejdspladser er de udkørende grupper.

Forløbet har et merforbrug på 2,2 mio. kr. og er primært relateret til de udkørende grupper. Årsagen er især rekrutteringsudfordringer, som medfører brug af vikarer fra private firmaer.

Forløb vedvarende sygdomsudvikling

I forløb vedvarende sygdomsudvikling arbejder forvaltningen målrettet med borgere, der gradvist forventes at få det dårligere både fysisk, psykisk og socialt på grund af sygdom. I forløbet er der borgere med forskellige former for diagnoser – fra almindelig aldersvækkelse, demens, Parkinson til cancer, som enten får hjælp i eget hjem eller i deres plejebolig. Eksempler på arbejdspladser er plejehjem, dagcentre og udkørende grupper.

Forløbet har et merforbrug på 5,5 mio. kr. og er primært på plejehjemsområdet og i de udkørende aftengrupper. På plejehjemsområdet er der varierende grad af udfordringer med plejehjem, som har mindreforbrug og plejehjem, som har merforbrug. De udkørende aftengrupperes merforbrug skyldes sygefravær og rekrutteringsudfordringer, som medfører brug af vikarer fra private firmaer.

Forløb erhvervet hjerneskade

I forløb erhvervet hjerneskade arbejder forvaltningen målrettet med borgere, der har fået en hjerneskade og som følge heraf kan have fysiske, kognitive, sociale og følelsesmæssige udfordringer. I forløbet er der borgere, der pludselig er blevet begrænset i at kunne klare en normal hverdag pga. fx blodprop, hjerneblødning, godartede tumorer mm. Eksempler på arbejdspladser er hjerneskaderådgivningen, specialiserede plejehjem og botilbud.

Forløbet har et mindreforbrug på 1,2 mio. kr., som dækker over et spænd fra mindreforbrug på 0,6 mio. kr. til merforbrug på 0,7 mio. kr.

Forløb medfødt hjerneskade

I forløb medfødt hjerneskade arbejder forvaltningen målrettet med borgere, der har en medfødt hjerneskade. I forløbet er der borgere med forskellige grader af mentale funktionsnedsættelser som fx autisme, udviklingshæmning og cerebral parese. Eksempler på arbejdspladser er botilbud, dagtilbud og støttetilbud.

Forløbet er næsten i balance med et merforbrug på 0,2 mio. kr.

Forløb sindslidelse

I forløb sindslidelse arbejder forvaltningen målrettet med borgere, som har en svær sindslidelse. I forløbet møder forvaltningen unge og ældre borgere med forskellige psykiatriske udfordringer og diagnoser som fx psykoser. Borgerne i dette forløb har brug for støtte til uddannelse, job og hverdagen i eget hjem eller på bosted. Eksempler på arbejdspladser er botilbud, bostøtte, dagtilbud og udkørende grupper.

Merforbruget kan især relateres til to ud af de fire udkørende grupper, hvor der er højt sygefravær og rekrutteringsudfordringer, som medfører et højt forbrug af vikarer fra private firmaer.

Myndighed

I Myndighed tilbyder forvaltningen forskellige former for hjælp og pleje til ældre borgere, der har behov. Konkret varetager Myndighed:

- Bevillinger til rehabiliteringsforløb, madordning, omsorgstandpleje, kropsbårne hjælpemidler, genbrugshjælpemidler, nødkald mv.
- Tildeling af ældreboliger og plejeboliger samt botilbud og dagtilbud på det specialiserede socialområde.
- Sagsbehandling ved afslag og ankesager
- Rådgivning af borgere og øvrige medarbejdere om de muligheder og tilbud, der er i Ældre- og Handicapforvaltningen.

I Myndighed er der et forventet mindreforbrug på 19,1 mio. kr. Regnskabet omfatter flere områder med mer- og mindreforbrug. I de følgende afsnit redegøres der for de væsentligste af dem.

Områder med mindreforbrug

På området for køb og salg af pladser på ældreområdet er der et mindreforbrug på 11,8 mio. kr. Det skyldes blandt andet, at der er færre borgere fra Odense på friplejehjemmene end forventet.

På området for kommunal og privat hjemmepleje er der et mindreforbrug på 11,4 mio. kr., som dels skyldes, at der har været færre borgere med behov for indsatser end forventet. Dels for meget tilført til den demografiske udvikling.

På området for kropsbårne hjælpemidler er mindreforbruget på 6,1 mio. kr., som primært skyldes en gunstig midlertidig indkøbsaftale på stomiprodukter.

På den selvvalgte hjælperordning (§ 94) er der et mindreforbrug på 5,5 mio. kr., som primært skyldes indførslen af arbejdsmiljølovens regel om, at den ansatte skal have en sammenhængende hvileperiode på mindst 11 timer inden for hver periode på 24 timer.

Områder med merforbrug

På området for køb og salg af pladser på det specialiserede område er der et merforbrug på 22,7 mio. kr., hvilket primært er i Forløb Medfødt hjerneskade. Årsagerne er flere. For det første er der flere borgere med behov for et botilbud. For det andet er gennemsnitspriserne på botilbudsområdet steget, og for det tredje er der flere borgere med behov for et aktivitets- og beskæftigelsestilbud.

Til Kommunikationscenter Odense forventes et merforbrug på 2,8 mio. kr., som blandt andet skyldes et øget indkøb af hjælpemidler samt udgifter til løsning af nye opgaver som stemmetræning for transkønnede og samsynstræning.

Sundhed

Sundhed arbejder både i Ældre- og Handicapforvaltningen og på tværs af forvaltningerne. I Sundhed løses derfor både nogle borgernære sundhedsopgaver såvel som de mere strategiske og politiske sundhedsopgaver.

I Sundhed er der et forventet mindreforbrug på 5,3 mio. kr. Regnskabet omfatter blandt andet et mindreforbrug til medarbejdere med specialistkompetencer på sundhedsområdet samt et mindreforbrug i Akutteamet.

De understøttende funktioner (stabene)

I Ældre- og Handicapforvaltningen er der to stabe. Den ene stab hedder Økonomi & HR, og den anden stab hedder Politik, Strategi & Udvikling. Stabene løser en bred vifte af opgaver. Herunder for eksempel betjening af Ældre- og Handicapudvalget og rådmanden i dennes egenskab af øverste daglige leder af forvaltningen og formand for udvalget. Stabene bidrager også med politik-, strategi-, HR- og organisationsudvikling samt til, at udvalget opfylder de byrådsgodkendte økonomistyringsprincipper og Økonomiudvalgets budgetprocedure. Og endelig til generel administrativ understøttelse af forvaltningens ledelsesområder.

De understøttende funktioner (stabene) har udvist generel tilbageholdenhed som følge af etableringen af to nye forvaltninger samt administrationsanalysen. Der er et samlet mindreforbrug på 14,3 mio. kr., som især relaterer sig til områder, som byrådet eller Ældre- og Handicapudvalget har øremærket midler til. Herunder blandt andet,

- Sundhedsfaglig opkvalificering, hvor der er et mindreforbrug på 3,8 mio. kr., som skyldes, at ikke alle planer kunne gennemføres i 2022.
- Indkøb af devices (fx iPads) til medarbejderne, hvor der er et mindreforbrug på 0,5 mio. kr., som skyldes, at forvaltningen først fik tildelt midlerne sidst i 2022.

Opgørelse og finansiering af merudgifter relateret til ukrainere i 2022

Situationen omkring Ukraine har påvirket økonomien i Odense Kommune i 2022. Derfor er der løbende blevet arbejdet med at opgøre udgifter, der relaterer sig til fordrevne ukrainere. På styringsområde Service har kommunen samlet nettomerudgifter relateret til fordrevne ukrainere på 35,8 mio. kr. i 2022. Heraf udgør Ældre- og Handicapforvaltningens nettomerudgifter 0,4 mio. kr. Forvaltningens merudgifter til fordrevne ukrainere vedrører tomgangshusleje.

Staten har kompenseret kommunerne for Ukraineudgifter pr. 30. april 2022. Odenses andel af kompensationen udgør 6,4 mio.kr. Det er stadig usikkert om kommunerne bliver kompenseret yderligere, men i så fald, er det forventningen, at det først vil være en del af Økonomaftalen for Budget 2024.

Da de samlede merudgifter til fordrevne ukrainere overstiger den tildelte kompensation, har Ældre- og Handicapforvaltningen i samarbejde med de øvrige forvaltninger lavet en fælles finansieringsløsning, hvor merudgifterne i Ældre- og Handicapforvaltningen bliver finansieret indenfor samlede mindreforbrug i forvaltningen, og forvaltningen bidrager dermed til at skabe balance i kommunens samlede regnskab for 2022.

Overførsel til 2023 og overslagsårene – overholdelse af serviceramme

I forbindelse med regnskabsafslutningen kan et mindreforbrug på Service efter kommunens økonomistyringsprincipper overføres til næste år. Overførsel af mindreforbrug fra et år til et andet kan kun ske i respekt for aftaleoverholdelse i forhold til servicerammen og under forudsætning af overholdelse af kommunens økonomiske strategi samt efter politisk prioritering.

Ældre- og Handicapforvaltningen har samlet set et mindreforbrug på områder med overførselsadgang på 35 mio. kr. i 2022. Heraf bliver et mindreforbrug på 26,2 mio. kr. overført til 2023, og mindreforbrug på 0,5 mio. kr. til 2024. Den del af mindreforbruget, som ikke er politisk øremærket, bliver dels tilført det specialiserede socialområde. Dels bliver 2,7 mio. kr. konverteret til anlæg i 2023. De resterende 8,3 mio. kr. lægges i kassen.

Økonomi

Udvalgets regnskab for 2022 påvirker Odense Kommunes kassebeholdning, som vist i nedenstående skema:

Tabel er vedlagt som bilag

1.000 kr.	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Kassepåvirkning	34.982	-26.200	-500	0	0	0

-=kassetræk, +=kasseforbedring

I nedenstående tabel fremgår en udspecificering af de bevillingsmæssige konsekvenser af indstillingspunkterne.

Indstillingspunkt 2

Tabel er vedlagt som bilag

Indstillingspunkt 2 - Drifts- og anlægsmidler

Beskrivelse - Kr.	Styrsområde	Afvigelse 2022	Kassen	Overførsel 2023	Overførsel 2024	Overførsel 2025	Overførsel 2026	Overførsel 2027
Med overførselsadgang	Service	33.477	7.535	22.743	500	0	0	0
Projekter med ekstern finansiering	Service	757	0	757	0	0	0	0
Med overførselsadgang	Særlige driftsområder	747	747	0	0	0	0	0
Anlæg	Anlæg			2.700				
I alt		34.982	8.282	26.200	500	0	0	0

Anlægsbevilling vil blive udmøntet til konkrete projekter i forbindelse med Effekt- og Økonomiopfølgningen 1. halvår 2023. Eventuel afledt drift til anlægsbevillingen håndteres indenfor den ordinære drift under Ældre- og Handicapudvalget.

Anlægsbevillingen vil blive udmøntet til

- Udskiftning af vaskehal.
- Ombygning af køkken til træningsfaciliteter på Bjergårdshaven.
- Forbedring af lokaleforholdene på Peder Skramsvej for de borgere, som har et midlertidigt dagtilbud, og som afventer, at bo- og dagtilbuddet for mennesker med autisme står klar.
- Udbedring af udfordringer med lokaler på Odenseværkstederne.

Bilag

Årsregnskab - odense mål og udvalgsmål

Økonomitabeller

Punkt 3: B-sag: Tilføjelse af sagsbehandlingstider på hjælpemiddelområdet

00.01.00-A00-198-20

Resume

I denne sag skal udvalget godkende manglende sagsbehandlingstider på tildeling af hjælpemidler i Ældre- og Handicapforvaltningen.

Det skal udvalget, fordi Ankestyrelsen har anmodet byrådet om at redegøre for, hvordan byrådet sikrer, at der er fastsat og offentliggjort sagsbehandlingsfrister på alle de relevante ansøgningsparagraffer i overensstemmelse med retssikkerhedsloven. Byrådet har på byrådsmøde den 22. marts 2023 godkendt redegørelsen til Ankestyrelsen. I redegørelsen fremgår følgende:

På baggrund af blandt andet Ankestyrelsens henvendelse, har forvaltningerne lavet en foreløbig vurdering af, om der er fastsat sagsbehandlingsfrister på alle de lovgivningsområder, Ankestyrelsen har nævnt. Det kan i den forbindelse konstateres, at der mangler fastsættelse af nogle frister på familie- og forebyggelsesområdet samt på området for tildeling af hjælpemidler. Der er allerede igangsat en proces, der skal rette op på de manglende frister, og det forventes, at der vil blive forelagt sager til beslutning i de relevante stående udvalg i løbet af 1. kvartal 2023.

De manglende tidsfrister gælder for følgende områder:

- §112b, støtte til hjælpemidler til en person, der tidligere har modtaget støtte til et hjælpemiddel, med en sagsbehandlingstid på op til 20 hverdage.

Det er lovgivningen, der præciserer, at der skal være truffet afgørelse inden for fire uger svarende til 20 hverdage i forvaltningen.

- § 113a, støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder, med en sagsbehandlingstid på op til 30 hverdage.

Det er op til kommunen at fastsætte sagsbehandlingstiden. Det er forvaltningens vurdering, at der i nogle tilfælde kan blive behov for en længere sagsbehandlingstid, det gælder eksempelvis, hvis der ansøges om en kørestol. Derfor er der brug for at have mulighed for at gå op til de 30 hverdage.

- §113b, støtte til hjælpemidler eller forbrugsgoder i en tidsbegrænset periode, med en sagsbehandlingstid på op til 10 hverdage.

Det er op til kommunen at fastsætte sagsbehandlingstiden. Det er forvaltningens vurdering, at det i de fleste tilfælde vil dreje sig om en kort sagsbehandling. Der kan være behov for at gøre brug af de 10 hverdage, hvis det eksempelvis drejer sig om et hjælpemiddel, der ikke er på lager.

Udvalget har på deres møde den 15. november 2022 godkendt Ældre- og Handicapforvaltningens samlede sagsbehandlingstider.

Sagsbehandlingstiderne er et udtryk for, hvor lang tid, der maksimalt må gå, fra Ældre- og Handicapforvaltningen modtager en ansøgning, til der foreligger en bevilling eller afgørelse for borgeren. Indsatsen til en borger vil altid blive sat i gang efter borgerens behov og kan derfor godt være igangsat, inden sagsbehandlingen er afsluttet. Det gælder for eksempel personlig pleje, hvor hjælpen sættes i gang med det samme.

Handicaprådet og Ældrerådets høringssvar er vedlagt som bilag til sagen.

Effekt

Sagen har ingen konsekvenser for Odensemålene.

INDSTILLING

Ældre- og Handicapforvaltningen indstiller, at udvalget godkender de tilføjede sagsbehandlingstider i Ældre- og Handicapforvaltningen som præsenteret i sagsfremstillingen.

Beslutning

Ældre- og Handicapudvalget godkender indstillingen.

Udvalgsmedlem Rasmus Ryrberg Høyer deltog ikke i mødet.

Sagsfremstilling

Forvaltningen anbefaler, at udvalget godkender sagsbehandlingstiderne, der er tilføjet følgende paragraffer under Serviceloven.

Støtte til hjælpemidler til en person, der tidligere har modtaget støtte til et hjælpemiddel §112 b	Der træffes afgørelse om støtte, hvor en person tidligere har modtaget støtte til hjælpemidler efter: 1. Lov om kompensation til handicappede i erhverv. 2. Lov om forberedende grunduddannelse. 3. Lov om de gymnasiale uddannelser. 4. Lov om erhvervsuddannelser. 5. Lov om specialpædagogisk støtte ved videregående uddannelser og personen som følge af ophøret af denne støtte ansøger om et tilsvarende hjælpemiddel efter §112.	Op til 20 hverdage	
---	---	--------------------	--

Støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder § 113 a	Der træffes afgørelse i enkle og entydige sager om støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder alene på baggrund af den modtagne ansøgning. I disse tilfælde skal ansøgningen indeholde de oplysninger, der er nødvendige for afgørelsen og en erklæring på tro og love om rigtigheden i disse oplysninger.	Op til 30 hverdage	
--	---	--------------------	--

Støtte til hjælpemidler eller forbrugsgoder i en tidsbegrænset periode §113 b	Der ydes støtte til hjælpemidler eller forbrugsgoder i en tidsbegrænset periode til personer med midlertidigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, hvis betingelserne for støtte i § 112, stk. 1 eller § 113, stk. 1, i øvrigt er opfyldt.	Op til 10 hverdage	
---	--	--------------------	--

De samlede sagsbehandlingstider er vedlagt som bilag til sagen.

Økonomi

Sagen har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder kommunens kassebeholdning.

Bilag

Sagsbehandlingstider efter serviceloven 2023

Høringssvar - Tilføjelse af sagsbehandlingstider på^o hjælpemiddelomra^odet

Handicaprådets høringssvar på Godkendelse af tilføjede sagsbehandlingstider

Punkt 4: B-sag: Kvalitetsstandard for Stofbehandling 2023-2025

27.51.04-P23-1-23

Resume

Med denne sag skal Beskæftigelses- og Socialudvalget samt Ældre- og Handicapudvalget godkende "Kvalitetsstandard for Stofbehandling 2023-2025".

Udvalgene skal godkende kvalitetsstandarden for stofbehandling mindst hvert andet år. Udvalgene har senest godkendt kvalitetsstandarden den 18. maj 2021.

Kvalitetsstandarden er et opslagsværk, hvor borgere, pårørende, samarbejdspartnere mv. kan se den kvalitet og det serviceniveau Behandlingscenter Odense tilbyder borgere med et behandlingskrævende stofbrug. "Kvalitetsstandard for Stofbehandling 2023-2025" vil træde i kraft, når kvalitetstandarden er godkendt hos de respektive udvalg. Med godkendelse af kvalitetsstandarden følger dermed også en godkendelse af det beskrevne serviceniveau i Odense Kommunes stofbehandling.

Behandlingscenter Odense er ansvarlige for stofbehandlingen for borgere i et forløb ved Vista Balboa, hvorfor "Kvalitetsstandarden for Stofbehandling 2023-2025" også skal godkendes hos Ældre- og Handicapudvalget.

De væsentligste ændringer i forhold til den tidligere kvalitetsstandard er:

Præciseringer vedrørende Beskæftigelses- og Socialforvaltningens samt Ældre- og Handicapforvaltningens kerneopgaver.

Tilpasninger i forhold til Behandlingscenter Odenses nye organisering.

Præciseringer vedrørende borgernes ret til frit at vælge mellem offentlige og private godkendte behandlingstilbud.

Tilføjelse af projekt PUR20.

Gennemskrivning af begrebsbrug.

Sagen behandles også i Beskæftigelses- og Socialudvalget den 28. marts 2023.

Effekt

Flere odenseanere i job og på vej til job

Stofbehandlingen skal bl.a. fremme mulighederne for, at borgerne kan varetage et job eller tage en uddannelse. Når dette ikke er en mulighed, skal stofbehandlingen støtte borgeren i det gode liv. Dermed kan kvalitetsstandarden bidrage til, at

flere kommer i job og uddannelse.

Flere funktionsdygtige ældre og handicappede

Stofbehandlingen skal desuden fremme mulighederne for at ældre borgere og borgere med handicap klarer sig selv samt fremme deres muligheder for en forbedret livskvalitet. Dermed kan kvalitetsstandarden bidrage til flere funktionsdygtige ældre og handicappede, så de har de bedste muligheder for at leve det liv, de selv ønsker at leve.

Et sundere Odense

Stofbehandlingen skal som overordnet mål medvirke til, at borgeren får et bedre liv. Målet med behandlingsindsatsen er at mindske de stofbrugsrelaterede skader for brugeren, familien og det omgivende samfund. Dermed kan kvalitetsstandarden bidrage til, at flere borgere er sunde og trives og dermed et sundere Odense.

INDSTILLING

Ældre- og Handicapforvaltningen indstiller, at udvalget godkender den reviderede "Kvalitetsstandard for Stofbehandling 2023-2025".

Beslutning

Ældre- og Handicapudvalget godkender indstillingen.

Udvalgsmedlem Rasmus Ryrberg Høyer deltog ikke i mødet.

Sagsfremstilling

Baggrund

Odense Kommunes stofbehandling er et tilbud til borgere, der har problemer med stofbrug. Stofbehandlingen skal hjælpe med at fremme en forbedret livskvalitet blandt voksne og unge, der har et skadeligt stofbrug. Behandlingsindsatsen er en hjælp til borgere, der ønsker at stoppe eller alternativt, reducere sit stofbrug i professionelle, værdige og sikre rammer. Hjælpen og rådgivningen skal, som en del af stofbehandlingen, skabe potentiale for, at borgeren kan leve et så godt og selvstændigt liv som muligt.

Beskæftigelses- og Socialudvalget samt Ældre- og Handicapudvalget fastsætter kvalitetsstandarden og serviceniveauet for Behandlingscenter Odense jf. bekendtgørelse om kvalitetsstandard for social behandling for stofmisbrug efter § 101 i lov om social service.

Formålet med kvalitetsstandarden er at give borgere, pårørende, samarbejdspartnere mv. en klar og enkel beskrivelse af den kvalitet og det serviceniveau, Behandlingscenter Odense kan tilbyde borgere med et behandlingskrævende stofbrug. Målgruppen for stofbehandling er borgere, voksne og unge, der oplever problemer med rusmidler eller har et skadeligt forbrug af rusmidler.

Kvalitetsstandarden beskriver den sociale - og sundhedsfaglige del af stofbehandlingen i Odense Kommune.

Kvalitetsstandard for Stofbehandling 2023-2025

De væsentligste ændringer i forhold til den tidligere kvalitetsstandard er:

En præcisering af Beskæftigelses- og Socialforvaltningens samt Ældre- og Handicapforvaltningens kerneopgaver. Stofbehandling i Odense Kommune arbejder henimod at medvirke til, at ældre og pensionerede borgere samt borgere med handicap, får bedre muligheder for at klare sig selv og opnå en forbedret livskvalitet.

Behandlingscenter Odense har fået ny organisering. Voksne & Rusmidler er delt op og hedder nu Stabilisering, Stoffrihed og Heroinklinikken. Disse tre afdelinger er målrettet voksne i stofbehandling.

En præcisering og tilpasning af borgernes ret til frit at vælge mellem offentlige og private godkendte behandlingstilbud af tilsvarende karakter som det, kommunen har visiteret til.

Tilføjelse af projekt PUR20, en behandling til unge, der både har problematisk brug af rusmidler og psykiske vanskeligheder i samarbejde med Behandlingscenter Odense og Ungdomspsykiatri Odense.

En tilpasning af begrebsbrug så stofmisbrugsbehandling er erstattet af stofbehandling. Derudover er begrebet stofmisbrug erstattet af stofbrug.

Høringssvar

Kvalitetsstandarden har været i høring ved Rådet for Socialt Udsatte, Ældrerådet og Handicaprådet. Rådene roser "Kvalitetsstandard for Stofbehandling 2023-2025" og finder den god, oplysende samt inkluderende. Handicaprådet ønsker en tydeliggørelse af de samfundsmæssige udfordringer ved stofbrug, og hvordan Behandlingscenter Odense løser udfordringerne ved de unges brug af opioider. Målet med behandlingsindsatsen er netop at mindske de stofbrugsrelaterede skader for borgeren, familien og det omgivende samfund. Forvaltningen er opmærksom på de unges brug af opioider, og det er allerede en del af den forebyggende indsats på ungdomsuddannelserne. Høringssvarene er vedhæftet som bilag.

Økonomi

Denne sag har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning.

Bilag

Kvalitetsstandard for Stofbehandling 2023-2025, Odense Kommune

Handicaprådets høringssvar, Kvalitetsstandard for Stofbehandling 2023-2025

Ældrerådets høringssvar, Kvalitetsstandard for Stofbehandling 2023-2025

Udsatterådets høringssvar, Kvalitetsstandard for Stofbehandling 2023-2025

Punkt 5: B-sag: Afrapportering på det specialiserede socialområde

00.01.00-A00-6-21

Resume

I efteråret 2020 besluttede byrådet, at forvaltningerne skal arbejde med holdbare og langsigtede løsninger på det specialiserede socialområde. Det skyldes et øget pres på det specialiserede socialområde, herunder børne- og ungeområdet, udsatte voksne, borgere med sindslidelse og voksne med handicap, hvilket har udfordret økonomien på området.

Der blev derfor igangsat forskellige tiltag på tværs af Beskæftigelses- og Socialforvaltningen, Børn- og Ungeforvaltningen, Ældre- og Handicapforvaltningen og Borgmesterforvaltningen.

Denne sag afrapporterer på det arbejde.

Sagen indeholder to forskellige delafrapporteringer:

- Regnskab 2022 og prognose for 2023.
- Afrapportering af status på arbejdet i tre indsatsspor:
  1. Alderssnit
  2. Leverandørstrategi og tilbudsvifte
  3. Kontraktstyring og kontraktforhandling

Den økonomiske afrapportering viser, at 2022 ender med et merforbrug på 18,9 mio. kr. svarende til en afvigelse på 1,3 %.

Forvaltningerne vurderer arbejdet med de tre indsatsspor efter en trafiklysmode, hvor implementeringen enten er grøn, gul eller rød. Det er forvaltningernes vurdering, at økonomien på baggrund af regnskabstallene for 2022 er gul.

- Indsatsspor 1 - Alderssnit, vurderes gul, da arbejdet har god fremdrift, men potentialet for 2022 ikke er indfriet.
- Indsatsspor 2 - Leverandørstrategi og tilbudsvifte, vurderes gul, da den foreløbige gevinstrealisering er langt fra målsætningen.
- Indsatsspor 3 - Kontraktstyring, vurderes gul, da arbejdet er rigtig godt i gang, men effektiviseringen er fortsat under målsætningen. Dog tilføres der løbende nye sager, hvorfor den forventede effektivisering fra 2023 og frem også forventes at blive forbedret frem mod de næste afrapporteringer.

Effekt

Når arbejdet med anbefalingerne er fuldt implementeret, forventer forvaltningerne, at genopretningen af det specialiserede socialområde vil have en effekt på flere af Odensemålene.

Flere borgere kommer i uddannelse og job

Når flere borgere får den hjælp de har brug for, er forudsætningen for at komme i job og uddannelse bedre.

Flere funktionsdygtige ældre og handicappede

Med et større fokus på styring af det specialiserede socialområde betyder det, at flere borgergrupper får hjælp og bliver funktionsdygtige, herunder ældre og handicappede.

Børn og unge bliver klar til fremtiden

Investering i det specialiserede socialområde betyder, at der kan skabes de bedst mulige rammer for, at børn med forskellige forudsætninger trives og bliver klar til fremtiden.

INDSTILLING

Borgmesterforvaltningen, Beskæftigelses- og Socialforvaltningen, Børn- og Ungeforvaltningen og Ældre- og Handicapforvaltningen indstiller til respektive udvalg, at udvalgene godkender afrapporteringen.

Beslutning

Ældre- og Handicapudvalget godkender indstillingen.

Udvalgsmedlem Rasmus Ryrberg Høyer deltog ikke i mødet.

Sagsfremstilling

Regnskab 2022 og prognose for 2023

Børn- og Ungeforvaltningen

Regnskab 2022

Det specialiserede socialområde ender samlet set i balance i 2022. Med økonomistyring i Børn- og Familierådgivningen lykkedes det i 2022 at sikre budgetoverholdelse trods udeblivelse af udgiftsreduktioner som følge af de tre effektiviseringsspor. Området har dog også været hjulpet på vej af engangsindtægter vedrørende refusioner fra tidligere regnskabsår.

Prognose 2023

På det specialiserede socialområde forventes et samlet merforbrug på 12,3 mio. kr. i 2023, heri overføres 4,3 mio. kr. fra forvaltningens samlede mindreforbrug fra Regnskab 2022 til 2023, så der forventes et samlet merforbrug på 8 mio. kr. for 2023.

Forvaltningen er udfordret af især budgetreduktionerne som følge af Budgetforliget i 2021, hvor effektiviseringerne ikke har været tilstrækkelige. Desuden er budgettet udfordret af generelle prisstigninger, og en negativ demografiregulering, selvom aktiviteten forventes uændret. Børn- og Familierådgivningen fortsætter god økonomistyring og har fremlagt initiativer, der sigter mod budgetbalance i 2023. Hertil kommer initiativer i forlængelse af leverandørstrategien, i form af potentialeanalyser af oprettelse af nyt børnehjem og et helhedsorienteret skole- og dagbehandlingstilbud.

Beskæftigelses- og Socialforvaltningen

Regnskab 2022

Det specialiserede socialområde ender med et samlet merforbrug på 13,7 mio. kr. i 2022.

Merforbruget kan primært henføres til børneområdet i relation til både anbringelser og forebyggende foranstaltninger. Forvaltningen har siden sommeren 2022 haft et udgiftspres på børneområdet, som både skyldes en stigning i gennemsnitsprisen på anbringelsesområdet på 5 % samt en mængdestigning på forebyggende foranstaltninger på 7 %. Det forventes på nuværende tidspunkt, at udgiftspreset fra sommeren får helårsvirkning i 2023.

Prognose 2023

På det specialiserede socialområde forventes et samlet merforbrug på 42 mio. kr. i 2023 (svarende til 15 %). Hertil overføres 15 mio. kr. fra forvaltningens samlede mindreforbrug fra Regnskab 2022, hvorved det reelle forventede merforbrug for 2023 forventes at blive 27 mio. kr. Mindreforbruget på de 15 mio. kr. fra Regnskab 2022 reserveres i første omgang i en central pulje til brug for nedbringelse af forvaltningens forventede merforbrug på det specialiserede socialområde. Forvaltningen har udarbejdet en masterplan, der håndterer de økonomiske udfordringer. Denne plan er i særlig grad målrettet den del af det specialiserede socialområde, der omhandler udsatte børn og unge op til 18 år. Masterplanen består af følgende fire spor: 1. Områderne sættes under administration. 2. Styrket sammenhæng mellem faglig og økonomisk styring. 3. Principper for indsatser, opfølgning mv. 4. Dialog med Børn- og Ungeforvaltningen.

Ældre- og Handicapforvaltningen

Regnskab 2022

Det specialiserede socialområde ender med et samlet merforbrug på 15,6 mio. kr. i 2022.

Merforbruget skyldes øgede udgifter og aktivitet på socialpædagogisk støtte i eget hjem, botilbud samt vigende salg på socialpædagogiske støtte, bo- og dagtilbud.

Prognose 2023

Ældre- og Handicapforvaltningen har udarbejdet en prognose på køb og salg af pladser i 2023. Beregningerne er foretaget ud fra et merforbrug i 2022; de borgere, som Ældre- og Handicapforvaltningen kender p.t. samt en forventet øget vækst i antallet af borgere på 1 procent. På den baggrund forventer forvaltningen et merforbrug på 34,2 mio. kr. i 2023.

Ældre- og Handicapforvaltningen har et samlet mindreforbrug på regnskabet i 2022. En del af mindreforbruget overføres til det specialiserede socialområde, således det reelle forventede merforbrug reduceres til 22,2 mio. kr. i 2023.

Tiltag, som allerede er i gang:

I forbindelse med budgetgenopretningen i 2020 igangsatte Økonomiudvalget en række tiltag på tværs af det specialiserede socialområde i Odense Kommune, som tilsammen skal bidrage til at opretholde balance i økonomien. Tiltagene som er beskrevet andetsteds i denne sag, har fuldt fokus fra Ældre- og Handicapforvaltningen.

Handlemuligheder, som kan imødekomme udgiftspreset:

Odense Kommune, og herunder Ældre- og Handicapforvaltningen, har sammen med 45 andre kommuner deltaget i projekt med Kommunernes Landsforening (KL) om øget viden om særligt dyre enkeltsager på det specialiserede voksenområde.

Projektet har haft til formål at hjælpe kommunerne med at forbedre deres viden og afdække handlemulighederne på området. Herunder, at:

- Afdække behov for udvikling af tilbudsviften (herunder eksisterende tilbud samt behov for nye tilbud eller indsatser).
- Afdække eventuelle potentialer i sagsbehandlingen.

- Afdække om der er andre karakteristika eller faktorer, hvoromkring der er handlemuligheder.

Projektets resultater er netop blevet forelagt kommunerne, og Ældre- og Handicapforvaltningen arbejder p.t. på at omsætte resultaterne til konkrete handlemuligheder.

Ældre- og Handicapforvaltningen har også selv – udover deltagelsen i Kommunernes Landsforenings (KL's) projekt – udarbejdet en række konkrete handlemuligheder, som kan imødekomme udgiftspresset. De er grupperet inden for følgende temaer:

- Styrket samarbejde mellem Myndighed samt Forløb medfødt hjerneskade, Forløb erhvervet hjerneskade og Forløb sindslidelse
- Styrket fokus på leverandørstrategiens pejlemærker
- Styrket og mere fleksibel bostøtte til borgere i eget hjem

Ældre- og Handicapudvalget vil på møde den 28. marts blive præsenteret for handlemulighederne i en overordnet form. Senere på året vil udvalget blandt andet få en afrapportering på, hvilke konsekvenser handlemulighederne vil have for borgerne, samt hvad det økonomiske potentiale vil være. I fald forvaltningen vurderer, at handlemulighederne ikke har et tilstrækkeligt økonomisk potentiale, vil Ældre- og Handicapforvaltningen fremlægge forslag til omprioritering inden for Ældre- og Handicapudvalgets budget.

Afrapportering af status på arbejdet i de tre indsatsspor

Spør 1 - Alderssnit

Samlet er der indfriet potentiale på 3,8 mio. kr. i 2022. Der ses et fald i antallet af senanbragte samt en stigning i brugen af eksterne støttekontaktpersoner. Potentialet for 2023/2024 forventes kun delvist indfriet, hvilket skyldes en vedvarende stor stigning i brugen af eksterne støttekontaktpersoner. Beskæftigelses- og Socialforvaltningen iværksætter en række tiltag i forbindelse med masterplanen, som skal nedbringe de kraftigt stigende udgifter til bostøtte/støttekontaktperson.

Spør 2 - Leverandørstrategi og tilbudsvifte

Hjemtagelse og placering i Odensetilbud for børn, unge og voksne med multiple funktionsnedsættelser

Analyse er udarbejdet med det formål at estimere et provenu ved hjemtagelse af borgere med multiple funktionsnedsættelser fra udenbys tilbud og oprette et målrettet Odensetilbud. Analysen er et samarbejde mellem Børn- og Ungeforvaltningen, Beskæftigelses- og Socialforvaltningen og Ældre- og Handicapforvaltningen.

Analysen fokuserer på potentialet ved at etablere et specialiseret døgn- og dagtilbud inkl. aflastning, der fleksibelt kan rumme en bred målgruppe, der omfatter børn, unge og voksne. Ud over at skabe høj grad af fleksibilitet, vil der være stordriftsfordele og fordele i forhold til pladsoptimering. Et specialiseret tilbud vil også kunne tilgodese eventuelle ændringer i målgruppernes størrelse. Tilbuddet vil derfor kunne tage højde for en eventuel usikkerhed i den forventede efterspørgsel i denne brede målgruppe.

Analysen peger på, at der både er et økonomisk potentiale samt potentialer knyttet til de øvrige tre pejlemærker i Leverandørstrategien faglighed, effekt og nærhed.

Ved at investere i et tilbud til målgruppen i Odense Kommune øges mulighederne for en koordineret og helhedsorienteret indsats. Med tilbuddet vil Odense Kommune også selv kunne vælge strategisk samt faglig retning, og det er afgørende, at der er de rette specialebehov til stede i tilbuddet. Der vil være forskel på det pædagogfaglige indhold, når tilbuddet skal dække flere aldersgrupper. Et tilbud med en afdeling for børn og unge og et tilbud for voksne, vil kunne sikre bedre overgange ved skift fra barn til voksen.

Effekt skal ses både i forhold til borgerens udvikling, men også relateret til den faglige udvikling. Tilbuddet giver bedre afsæt for at vurdere og have fokus på opnåelse af effekt for borgeren, fremfor en situation hvor borgeren er anbragt i et

eksternt tilbud.

Geografi og nærhedsprincippet er en faktor, der forventeligt vil give et oplevet kvalitetsløft for borgere og pårørende. Dette gælder både permanente pladser og aflastningspladser.

Tilbuddet giver samtidig et grundlag for en bedre styring af økonomien og udnyttelse af ressourcerne. Det er forventningen, at det fremtidige tilbud giver en årlig reduktion i udgifter på 6,7 mio. kr., når tilbuddet er fuldt etableret. Etableringsomkostningerne forventes samlet set at udgøre 110 mio. kr., hvilket bliver et anlægsforslag ind i indblik-Anlæg til budget 2024.

Helhedsorienteret tilbud til elever med behov for skole og dagbehandling i Odense Kommune

Børn- og Ungeforvaltningens analyse viser, at der er både faglige og økonomiske potentialer ved at etablere et nyt helhedsorienteret tilbud med 120 nye pladser til elever med behov for skole og dagsbehandling. Det fremtidige tilbud skal etableres, så skole, dagbehandling og andre specialiserede tilbud, som er nødvendige for barnet, den unge og familien, kan varetages på én samlet enhed. De andre specialiserede tilbud kan fx være familiebehandling, socialrådgivning, fys- og ergoterapi, tale-høre-sprog indsatser og Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR).

Der er vurderet et betydeligt potentiale for, at områderne nærhed, faglighed og effekt på hver deres måde bidrager til, at kommunen kan give et bedre fremtidigt tilbud til denne målgruppe. Børnene og de unge vil bl.a. få mindsket transport mellem hjem og skole, ligesom de vil få et tættere tilhørsforhold til Odense Kommune og deres lokalområde. Det forventes desuden, at det vil bidrage til et styrket samarbejde mellem familier og kommunens fagprofessionelle. Ved at samle tilbuddene på ét sted øges mulighederne for en rettidig, koordineret og helhedsorienteret indsats. Med tilbuddet vil Odense Kommune også selv kunne vælge strategisk samt faglig retning og fundament i de forskellige indsatser og samspillet mellem dem. Effekt skal ses i relation til hele tilbuddet, til den enkelte elev, til familie og til udvidet netværk. Tilbuddet giver bedre afsæt for at vurdere og have fokus på opnåelse af effekt for borgeren, fremfor en situation hvor borgeren er anbragt i et eksternt tilbud.

Det fremtidige tilbud giver samtidig et grundlag for en bedre styring af økonomien og udnyttelse af ressourcerne. Det er forventningen, at det fremtidige tilbud vil kunne drives 5 % billigere end sammenlignelige tilbud. Sammenlagt med reduktion i udgifter til kørsel, giver det en årlig reduktion i udgifter på 4,4 mio. kr., når tilbuddet er fuldt etableret. Etableringsomkostningerne forventes samlet set at udgøre 3,5 mio. kr. over en treårig periode. Børn- og Ungeforvaltningen har i dialog med By- og Kulturforvaltningen foretaget foreløbige vurderinger af behov og krav til de fysiske rammer. På baggrund af disse estimeres en anlægsudgift til 116,5 mio. kr. Anlægspris er eksklusiv inventar og flytteudgifter. Forvaltningen forventer derudover gevinster af en social investering på lang sigt, hvilket er ved at blive afdækket nærmere. Det fremtidige tilbud vil medvirke til at hjælpe børn, unge og familier godt på vej i livet og med stor sandsynlighed påvirke børn og unges livsbane med en positiv effekt på fritidsliv, uddannelse, beskæftigelse m.m. Der er dialog med By- og Kulturforvaltningen i forhold til at afklare de nærmere behov og krav til de fysiske rammer. Derudover afsøges mulighederne for en fysisk placering i Odense og beregning af anlægsudgifter ved etablering.

Danmarks bedste børnehjem - visioner for anbringelsesområdet i Odense Kommune

Børn- og Ungeforvaltningens analyse viser, at der er både faglige og økonomiske potentialer ved at udvide den nuværende kapacitet med 20 nye anbringelsespladser i Odense Kommune - med mulighed for yderligere skalering i fremtiden. Det fremtidige tilbud skal være et anbringelsessted med en bred spændvidde af tilbud, som giver mulighed for at tilbyde forskellige indsatser, som samtænkes og justeres op til og efter en anbringelse, så det matcher barnets, den unges og familiens behov. Tilbuddet kan fx indeholde: Almen døgnanbringelse, Ventilpladser, Familiens Hus, Opholdssted/Det lille Børnehjem, Samvær og Dagtilbud/legestue.

Der er vurderet et betydeligt potentiale for, at områderne nærhed, faglighed og effekt på hver deres måde bidrager til, at kommunen kan give et bedre fremtidigt tilbud. For de anbragte børn og unge er der bl.a. fokus på at skabe et samlet tilbud, hvor de kan bo på børnehjemmet, gå i skole i nærmiljøet, fastholde relationer i netværket og fortsætte i fritidstilbud. Ved at give langt de fleste indsatser til børn, unge og deres familie internt, vil kommunen kunne sætte

strategisk retning for indsatserne og samspillet mellem dem. Der bliver mulighed for i højere grad at samtænke faglige kompetencer på tværs af tilbud. Det giver desuden et bedre afsæt for at vurdere og have fokus på opnåelse af effekt for borgeren.

Det fremtidige tilbud giver samtidig et grundlag for en bedre styring af økonomien og udnyttelse af ressourcerne. Det er forventningen, at det fremtidige tilbud vil betyde en reduktion i udgifterne på 5 %, herunder en social investering ved muligheden for hurtigere og rettidig indsats, der på sigt giver mulighed for relevant udslusning til en mindre indgribende foranstaltning. Det vil betyde en årlig reduktion i udgifter på 1,3 mio. kr. Herudover vil der være en øget indtægt på cirka 350.000 kr. årligt fra bløktilskud og udligning. Der forventes at være etableringsomkostninger på 2,25 mio. kr. over en treårig periode. Børn- og Ungeforvaltningen har i dialog med By- og Kulturforvaltningen foretaget foreløbige vurderinger af behov og krav til de fysiske rammer. På baggrund af disse estimeres en anlægsudgift ved nybyg på 78,5 mio. kr. Ved nedskalering til 9-10 pladser kan eksisterende bygninger anvendes, hvormed der estimeres en anlægsudgift på 18,0 mio. kr. Ved nedskalering vil forvaltningen dog skulle gå væsentlig på kompromis i forhold til pejlemærker i Leverandørstrategi og tilbudsvifte. Anlægspris er eksklusiv inventar og flytteudgifter.

Forvaltningen forventer derudover gevinster af en social investering på lang sigt, hvilket er ved at blive afdækket nærmere. Det fremtidige tilbud vil medvirke til at hjælpe børn, unge og familier godt på vej i livet og med stor sandsynlighed påvirke børn og unges livsbane med en positiv effekt på fritidsliv, uddannelse, beskæftigelse m.m.

Spør 3 - Kontraktstyring

Den hidtidige beregningsmetode er vurderet til at være for snæver, og medtager ikke alle de opnåede gevinster i de kontraktforhandlinger der foregår. Forvaltningerne har på det grundlag besluttet at udarbejde en ny beregningsmetode, som stemmer bedre overens med de reelle opnåede potentialer. Tallene i denne afrapportering ser derfor anderledes ud end sidst. Effektivisering i 2022 er baseret på gamle kriterier, og effektivisering i 2023 er baseret på de nye kriterier. Forventet årlig effektivisering fra 2024 og frem er 13,1 mio. kr., hvilket er under målsætningen på de 24 mio. kr. Forvaltningerne forventer derfor ikke at nå målsætningen for kontraktstyring.

Der tilføres løbende nye sager, hvorfor effektiviseringen fra 2023 og frem forventes at blive forbedret frem mod de næste afrapporteringer.

Til sagen er vedhæftet svar på de tre opfølgningsspørgsmål, som Økonomiudvalget havde til sidste afrapportering.

Økonomi

Afrapporteringen af det specialiserede socialområde har ingen direkte økonomisk konsekvens for Odense Kommune.

Bilag

1. Afrapportering af det specialiserede socialområde i 2023

Svar på spørgsmål stillet på økonomiudvalgsmødet d. 10.11.2022

Punkt 6: C-sag: Drøftelse af håndteringen af udgiftspres på det specialiserede socialområde

03.08.01-G01-34-20

Resume

Denne sag handler om håndteringen af udgiftspres på det specialiserede socialområde.

Kommunerne oplever i disse år et stigende udgiftspres på det specialiserede socialområde, som også fremadrettet vil forudsætte prioriteringer i forhold til de øvrige velfærdsområder i kommunerne. Antallet af voksne borgere med behov for hjælp for mere end en million kroner om året stiger for eksempel ti gange så hurtigt som befolkningstallet viser tal fra MandagMorgen.

Udgiftspres på det specialiserede socialområde skal ses i sammenhæng med nationaløkonomien, som er præget af stor usikkerhed, hvilket skyldes krigen i Ukraine og den høje inflation. I følge Økonomiudvalgets rammeudmelding er det finanspolitiske råderum allerede disponeret som følge af det nationale kompromis om dansk sikkerhedspolitik, den demografiske udvikling samt finansloven frem mod 2030. Kommunerne skal med andre ord ikke forvente, at staten kompenserer for udgiftspres på det specialiserede socialområde.

Regeringen anerkender dog udgiftspres og kommunernes stramme økonomiske rammer. I forlængelse af Aftale om kommunernes økonomi for 2022 blev der således nedsat et ekspertudvalg på socialområdet, som skal komme med anbefalinger til, hvordan der fremadrettet kan sikres en bæredygtig faglig og økonomisk udvikling på det specialiserede socialområde.

Odense Kommune oplever også et udgiftspres på det specialiserede socialområde. I Ældre- og Handicapforvaltningen viser en prognose for køb af pladser til borgere fra Odense i udenbys tilbud et merforbrug på 34,2 mio. kr. i 2023, som dog - med det overførte mindreforbrug fra 2022 (jf. årsberetningen) - kan reduceres til 22 mio. kr. Fremadrettet forventer forvaltningen, at udgiftspres bliver yderligere forstærket. De seneste fem år har der således været en gennemsnit årlig vækst i udgifterne på 2 procent.

I erkendelsen af, at udvalget ikke kan forvente at blive kompenseret for udgiftspres på det specialiserede socialområde, præsenterer forvaltningen en række tiltag, som kan håndtere udgiftspres. Forvaltningen gør i denne forbindelse opmærksom på, at det vil kræve investeringer på myndighedsområdet, hvilket kan lade sig gøre med midler fra det overførte mindreforbrug.

INDSTILLING

Ældre- og Handicapforvaltningen indstiller, at udvalget drøfter tiltag, som kan håndtere udgiftspres på det specialiserede socialområde.

Beslutning

Ældre- og Handicapudvalget drøftede sagen.

Udvalgsmedlem Rasmus Ryrberg Høyer deltog ikke i mødet.

Sagsfremstilling

Sagsfremstillingen indeholder afsnit om forvaltningens tiltag til håndtering af udgiftspresset på det specialiserede socialområde samt den videre proces.

Håndtering af udgiftspresset på det specialiserede socialområde i Ældre- og Handicapforvaltningen

Det fremgår af Økonomistyringsprincipperne for Odense Kommune, at byrådet - med budgettets vedtagelse - tildeler driftsbevillinger (budgetrammer) på udvalgsniveau. Bevillingerne tildeles som ét-årige nettobevillinger og kan anvendes fra budgetårets start. Med bevillingsrammerne overlader byrådet kompetence og ansvar for bevillingernes anvendelse og overholdelse til Økonomiudvalg og de stående udvalg.

Med afsæt i økonomistyringsprincipperne beskriver Ældre- og Handicapforvaltningen følgende tiltag, som kan bidrage til håndteringen af udgiftspresset på det specialiserede socialområde:

1. Temaer for handlemuligheder, som kan imødekomme udgiftspresset.
2. Ekspertudvalg på socialområdet giver viden og redskaber.
3. Læring fra projekt om øget viden om særligt dyre enkeltsager på det specialiserede voksenområde.
4. Fortsat fokus på de indsatser, som går på tværs af Beskæftigelses- og Socialforvaltningen, Børn- og Ungeforvaltningen samt Ældre- og Handicapforvaltningen.
5. Arbejdet med effektiviserings- og omprioriteringsstrategien.
6. Generelle omprioriteringer.

De enkelte tiltag er beskrevet i de følgende afsnit.

1. Temaer for handlemuligheder, som kan imødekomme udgiftspresset

Ældre- og Handicapforvaltningen arbejder med fire temaer, som kan imødekomme udgiftspresset på det specialiserede socialområde. De er udarbejdet i et samarbejde mellem Myndighed og drift og tager udgangspunkt i, at

- Borgernes ønsker og behov kommer mere i centrum, således oplevelsen af selvstændighed og egenmestring øges.
- Borgers egen idé om trivsel i tilværelsen er omdrejningspunktet.
- Medarbejderne inddrager borgeren og borgerens ønsker, håb og drømme i samarbejdet med borgeren.
- Forvaltningens indsatser udvikles og tilpasses borgernes aktuelle og foranderlige behov.
- Udvalget får bedre forudsætninger for at kunne håndtere udgiftspresset på det specialiserede socialområde.

Det første tema handler om at investere i myndighedsområdet. Temaet vil have fokus på at nedbringe antallet af sager pr. myndighedsrådgiver (visitor) i forvaltningen. Formålet vil være, at borgere og pårørende skal opleve en større grad af tilfredshed samtidig med, der sker en reduktion i sagsbehandlingstiden og i udgifterne.

Det andet tema handler om at skærpe effekten af den rehabiliterende indsats og herigennem flytte borgere til mindre støttekrævende tilbud. Der vil også være fokus på, at borgere med en sindslidelse kan modtage midlertidig socialpædagogisk støtte eller socialpædagogisk støtte i et gruppetilbud.

Det tredje tema handler om at styrke fokus på de leverandørstrategiens fire pejlemærker, som er faglighed, effekt, nærhed og økonomi. Strategiens formål er at styrke mulighederne for sammenhæng mellem indsatser og samtidig sikre optimal anvendelse af ressourcerne.

Det fjerde tema handler om styrke bostøtten til borgere i eget hjem og gøre indsatsen mere fleksibel. Og derudover skal der være fokus på at lette overgangen, når borgeren flytter fra botilbud til egen bolig.

2. Læring fra projekt om øget viden om særligt dyre enkeltsager på det specialiserede voksenområde.

Odense Kommune, og herunder Ældre- og Handicapforvaltningen, har – sammen med 45 andre kommuner – deltaget i projekt med KL om øget viden om særligt dyre enkeltsager på det specialiserede voksenområde.

Projektet har haft til formål at hjælpe kommunerne med at forbedre deres viden og afdække handlemulighederne på området. Herunder, at:

- Afdække behov for udvikling af tilbudsviften (herunder eksisterende tilbud samt behov for nye tilbud eller indsatser).
- Afdække eventuelle potentialer i sagsbehandlingen.
- Afdække om der er andre karakteristika eller faktorer, hvoromkring der er handlemuligheder.

Projektets resultater er netop blevet forelagt kommunerne, og Ældre- og Handicapforvaltningen arbejder p.t. på at omsætte resultaterne til konkrete handlemuligheder.

3. Ekspertudvalg på socialområdet skal give viden og redskaber

Regeringen har anerkendt udgiftspresset og kommunernes stramme økonomiske rammer, og der er derfor – i forlængelse af Aftale om kommunernes økonomi for 2022 – nedsat et ekspertudvalg på socialområdet, som skal give anbefalinger til, hvordan der fremadrettet kan sikres en bæredygtig faglig og økonomisk udvikling på det specialiserede socialområde.

Ekspertudvalget skal bl.a. bidrage med viden om, hvad der driver udviklingen i udgifterne og borgernes indsatser. Anbefalingerne skal understøtte, at den fortsatte udvikling på området sker inden for den afsatte ramme på en måde, hvor der sikres bedst muligt anvendelse af de 50 mia. kr., kommunerne årligt bruger på området, til gavn for borgerne.

Ekspertudvalget vil bl.a. belyse, hvilke redskaber der kan understøtte kommunernes prioritering og indsatsernes effekt for borgerne. Det indebærer viden om, hvilke indsatser der virker, samt hvad der driver udgiftsudviklingen i kommunerne, som er steget med 2,4 mia. kr. siden 2018. Det skal bidrage til at sikre, at kommunerne har det bedste mulige vidensgrundlag for at styre den faglige og økonomiske udvikling af området.

Ekspertudvalget skal konkret belyse og analysere følgende 5 emner:

- Vi skal vide, hvad der driver udviklingen i udgifterne og borgernes indsatser.
- Vi skal vide, hvilken forebyggelse, der kan hjælpe borgeren, før problemerne vokser.
- Fokus på kerneopgaven.
- Vi skal gøre det, der virker.

- Progression for borgeren.

Når Ekspertudvalgets anbefalinger foreligger, vil Ældre- og Handicapforvaltningen omsætte dem til konkrete handlemuligheder.

4. Fortsat fokus på de indsatser, som går på tværs af velfærdsforvaltningerne

I 2020 blev der igangsat en række tiltag på tværs af det specialiserede socialområde i Odense Kommune, som tilsammen skal bidrage til at opretholde balancen i økonomien. Ældre- og Handicapudvalget fik i den forbindelse tilført 66 mio. kr. til budget 2021, 63 mio. kr. til budget 2022 faldende til 55 mio. kr. fra 2023 og frem.

Midlerne er blevet udmøntet til:

- Genopretning af økonomisk balance.
- Håndtering af en forventet vækst i antallet af borgere i 2021.
- Håndtering af den tilpassede statslige refusionsordning på særligt dyre enkeltsager, som påfører Odense en merudgift.

Byrådet har med budgetgenopretningen en forventning om, at det specialiserede socialområde fremadrettet håndteres indenfor det enkelte udvalg, ”uden at det går ud over normalområdet”. Udover budgetgenopretningen af det specialiserede socialområde har byrådet igangsat en række forskellige tiltag, som tilsammen skal sikre økonomisk balance trods faldende budgettildeling. De igangsatte tiltag følger op på anbefalingerne fra eksterne konsulentrapporter og handler om indsatssporene:

- Alderssnit.
- Økonomistyring.
- Leverandørstrategi og tilbudsvifte.
- Kontraktstyring og kontraktforhandling.

Ældre- og Handicapforvaltningen arbejder på at komme i mål med de igangsatte initiativer, således forvaltningen også kan imødekomme den faldende budgetprofil, som falder fra i alt 204 mio. kr. fra byrådet igangsatte tiltagene til 150 mio. kr. til budget 2024.

For mere information se punktet om Afrapportering på det specialiserede socialområde.

5. Arbejdet med effektiviserings- og omprioriteringsstrategien

Effektiviserings- og omprioriteringsstrategien gør, at der hvert år er et effektiviserings- og omprioriteringskrav på 0,5 procent af udvalgets budget på ca. 2,5 mia. kr. Det betyder, at Ældre- og Handicapudvalget skal finde effektiviseringer og omprioriteringer svarende til ca. 12 mio. kr. årligt.

Den ene halvdel effektiviseres og omprioriteres til fælles prioriteringer, mens den anden halvdel effektiviseres og omprioriteres i udvalgene. Forvaltningen skal fremlægge forslag for hele effektiviserings- og omprioriteringskravet på 0,5 procent, hvorefter udvalget beslutter, om de vil gå med de 0,5 procent eller kun de 0,25 procent.

Ovenstående betyder, at

- Udvalget skal lave effektiviseringer for 5,9 mio. kr., som udvalget ikke selv kan disponere over.
- Udvalget kan lave yderligere effektiviseringer for op til 5,9 mio. kr., som udvalget selv kan disponere over.

Med strategien er der følgende tilgange, som kan anvendes:

- Optimering af arbejdsgange: Optimere rutiner og praksis i det daglige arbejde.
- Nytænkning/innovation: Udvikle nye måder at arbejde på.
- Velfærdsprioriteringer: Bringe de bedste forslag i spil fra forskellige fra primært regeringen og KL.
- Automatisering: Anvende digitalisering.
- Benchmarking med andre kommuner: Lære af andre kommuner i forhold til at øge produktiviteten.
- Skal/kan opgaver: Arbejde med produktivitet, nedprioriteringer og andre opgaveløsninger

Forvaltningen anbefaler, at udvalget til budget 2025 og frem beslutter, at de midler – som udvalget selv kan disponere over – bliver tilført det specialiserede socialområde, således der skabes bedre forudsætninger for at håndtere udgiftspresset.

6. Generelle omprioriteringer

Hvis de tiltag – som er beskrevet i ovenstående afsnit – ikke i tilstrækkelig grad kan bidrage til at skabe balance i budgettet, vil der være behov for at arbejde med generelle omprioriteringer.

Den videre proces

Forvaltningen vil løbende dagsordensætte sager på udvalgsmøderne om de handlemuligheder, som forvaltningen kan iværksætte for at imødekomme udgiftspresset på det specialiserede socialområde. De første sager vil blive forelagt udvalget på møder før sommerferien.

Forvaltningen forventer ikke p.t., at det vil være muligt at nedbringe hele det forventede merforbrug i 2023. Forvaltningen vil derfor allerede i forbindelse med udvalgets behandling af økonomiopfølgningen for 1. halvår den 6. juni give udvalget en status på handlemulighedernes forventede provenu.

Hvis forvaltningen vurderer, at der ikke vil være et tilstrækkeligt provenu, vil der blive fremlagt forslag til omprioriteringer inden for udvalgets budget, som håndterer udgiftspresset.

Økonomi

Da sagen er en drøftelsessag, er der ingen økonomiske konsekvenser, herunder for kommunens kassebeholdning. De økonomiske konsekvenser for en senere beslutningssag vil fremgå af denne. Derudover henvises til punkterne om årsberetningen samt afrapporteringen på det specialiserede socialområde.

Punkt 7: C-sag: Drøftelse af input til Kommuneplan 2024-2036

01.02.03-P15-3-22

Resume

I forlængelse af sagen om Bystrategi 2023, som blev drøftet i fagudvalgene den 7. marts 2023 handler denne sag om status på revisionen af kommuneplanen for 2024-2036 og at By- og Kulturforvaltningen anmoder fagudvalgene om at drøfte opmærksomhedspunkter til Kommuneplanen 2024.

Kommuneplanen er en politisk disponering af alle arealer i Odense Kommune. I kommuneplanen beskrives den fysiske udvikling i hele kommunen over en periode på tolv år. Planen revideres hvert 4. år i hver byrådsperiode og afspejler byrådets visioner for kommunen over de kommende tolv år.

By- og Kulturudvalget skal på udvalgsmøde den 29. marts 2023 behandle en anbefaling om en såkaldt "revisionsbeslutning" af kommuneplanen, der herefter sendes til økonomiudvalg og byråd som bidrag til Bystrategiens vedtagelse. En revisionsbeslutning er en lovpligtig del af Bystrategi 2023. Bystrategien er også kommunens planstrategi som går forud for at kommuneplanen revideres.

INDSTILLING

Ældre- og Handicapforvaltningen indstiller i samarbejde med By- og Kulturforvaltningen, at udvalget drøfter input og opmærksomhedspunkter til Kommuneplanen 2024-2036.

Beslutning

Ældre- og Handicapudvalget drøftede sagen.

Udvalgsmedlem Rasmus Ryrberg Høyer deltog ikke i mødet.

Sagsfremstilling

Kommuneplanen er grundlaget for den fysiske planlægning i kommunen. Den beskriver den fysiske udvikling i kommunen over en periode på tolv år. Den kommende kommuneplan dækker arealbehov for perioden 2024-2036.

By- og Kulturudvalget har ansvaret for at vedligeholde kommuneplanen. Kommuneplanen revideres på baggrund af indholdet i en planstrategi: Bystrategi 2023. Derudover er der en række politisk besluttede planer, politikker og strategier, der har indflydelse på revisionen af kommuneplanen. Det er for eksempel Budget 2023, en kommende grøn mobilitetsplan, Klimahandleplan 2023, Klimatilpasningsplanen og den nyligt vedtagende kulturpolitik. Det kan også være planer om ældreboliger eller sundhedsplaner.

By- og Kulturudvalget skal i tilblivelsesprocessen sikre, at beslutninger indarbejdes i kommuneplanen. Herudover skal By- og Kulturudvalget afveje og prioritere, hvis der er udlæg af arealer eller beslutninger, som ikke entydigt kan forenes, eller hvis udvalgenes planer strider mod hinanden.

Som led i By- og Kulturudvalgets anbefaling om en revisionsbeslutning, beder By- og Kulturforvaltningen om at fagudvalgene ved denne sag drøfter input og opmærksomhedspunkter til Kommuneplanen 2024. På mødet deltager By- og Kulturforvaltningen med et oplæg om kommuneplanen og den forestående tværpolitiske proces.

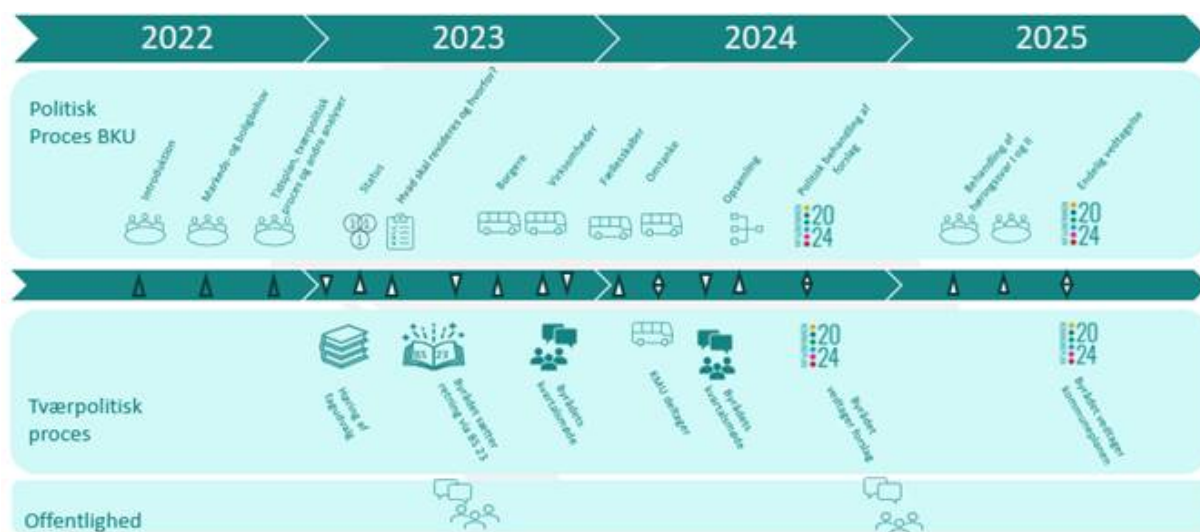
Efter udvalgmødet og udvalgenes indledende drøftelser opfordres de respektive forvaltninger til at sikre en yderligere facilitering af udvalgene med henblik på at forberede og fremsende input til By- og Kulturforvaltningen senest ved udgangen af juni 2023 med henblik på det videre arbejde med revision af kommuneplanen.

Der er til understøttelse heraf nedsat en administrativ arbejdsgruppe med repræsentanter fra By- og Kulturforvaltningen og den enkelte forvaltning.

Procesplan for revision af Kommuneplan 2024-2036

Figuren herunder viser den samlede proces for revision af kommuneplan 2024-2036. Undervejs gennemføres analyser, udfoldes viden og inddrages borgere og interessenter.

På Byrådets kvartalsmøde den 27.-28. november 2023 forventer By- og Kulturforvaltningen at få mulighed for at give en status på processen med revisionen af Kommuneplanen.

Bilag med kommuneplanens afsnit

Økonomi

Da der ikke medfølger handlepligt til en kommuneplan, har denne ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune.

Bilag

Bilag med kommuneplanens afsnit

Punkt 8: D-sag: Orientering om datapakke

03.08.01-G01-34-20

Resume

På bestilling fra udvalget har forvaltningen udarbejdet en datapakke, som blev bestilt i forbindelse med udarbejdelsen af de nye udvalgsmaal. Udvalget vil modtage en status på de udvalgte data hvert kvartal.

Punktet er ledsaget af et oplæg.

Beslutning

Punktet blev ikke behandlet.

Punkt 9: D-Sag: Velfærdens Fundament: De ældste odenseanere – ændrede forudsætninger i prototypeprojekt på demensområdet

00.16.00-P20-7-21

Resume

Formålet med denne sag er at give udvalget en orientering om ny viden og ændrede forudsætninger i tidligere vedtaget sag om igangsættelse af et prototypeprojekt på demensområdet.

Den 27. oktober 2021 besluttede byrådet at igangsætte et prototypeprojekt på Plejehjemmet Øst under Velfærdens Fundament - De ældste odenseanere. Med projektet blev der sat gang i at omstille plejehjemmene i Odense Kommune, så de i højere grad bliver indrettet til beboere med demenssygdomme. Prototypeprojektet skal give et erfaringsgrundlag både i forhold til demensegnede rammer og i forhold til involveringsprocessen for beboere, pårørende og medarbejdere. Ud over byrådets godkendelse kræver prototypeprojektet også beboernes godkendelse.

Finansiering af prototypeprojektet

Som en del af demensindretningen skal der etableres døgnrytmebelysning som velfærdsteknologi i arealer, som primært anvendes af beboerne. I sagen fra oktober 2021 fremgår det, at Velfærdstekniske løsninger og indretninger uanset arealtype (serviceareal, boligareal eller fællesboligareal) finansieres under Velfærdens Fundament.

Der har efter sagen blev fremlagt været foretaget en ekstern juridisk afklaring, der har resulteret i, at selvom etableringen af døgnrytmelys godt kan finansieres af Velfærdens Fundament som en velfærdsteknologisk foranstaltning, så er det beboerne, der over huslejen skal betale for den løbende drift og reetablering af den del, der ligger i beboernes arealer.

Da prototypeprojektet blev vedtaget, blev der anslået en huslejestigning på 108 kr./md for beboerne. Drift og reetablering af døgnrytme samt den stigende rente, der har været siden sagen blev vedtaget, vil i stedet betyde en huslejestigning på 443 kr./md svarende til 5 %. Stigningen i huslejen er boligsikringsberettiget og den reelle betydning for beboernes økonomi vil være mindre. Nettohuslejestigningen for beboerne ligger mellem 0 og 235 kr. pr. måned for en pensionist ved modregning af boligydelse.

De ændrede forudsætninger i projektet skal godkendes af beboerdemokratiet på Plejehjemmet Øst. Der vil blive afholdt et møde med beboerne på Plejehjemmet Øst i april, hvor der stemmes om projektet, herunder huslejestigningen. Udvalget vil blive orienteret om udfaldet af afstemningen.

Beslutning

Punktet blev ikke behandlet.

Punkt 10: D-sag: Opfølgning på udvalgets behandling af en eventuel udvidelse af målgruppen for SBH-kørsel

13.05.18-A26-35-20

Resume

Med denne sag følger forvaltningen op på udvalgets behandling af SBH-kørsel på møde den 7. marts. På mødet bestilte udvalget en vurdering af, hvorvidt der kunne iværksættes en forsøgsordning med SBH-kørsel for mennesker med en demensdiagnose. Punktet er ledsaget af et oplæg.

Sagsfremstillingen indeholder:

1. Information om ansøgningspulje til forsøgsordning med befordring af mennesker med en demensdiagnose.
2. Generel information om SBH-kørsel.
3. Vurdering af behovet for SBH-kørsel for borgere med en demenssygdom.
4. Afgrænsning af målgruppen.
5. Andre kommuners erfaringer med udvidelse af målgruppen.
6. Opmærksomhedspunkter vedrørende en eventuel udvidelse af målgruppen.
7. Økonomi

1. Information om ansøgningspulje til forsøgsordning med befordring af mennesker med en demensdiagnose

Regeringen og en række forligspartier har indgået aftale om udmøntning af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet 2023-2026. Som del af aftalen afsættes der midler til en ansøgningspulje til "forsøgsordning med befordring af mennesker med en demensdiagnose, som bor i eget hjem, til fritidsformål".

Formålet med forsøgsordningen er at give mennesker med en demensdiagnose, som bor i eget hjem, mulighed for at få befordring til fritidsformål, herunder besøg hos venner og familie, indkøb, kulturelle tilbud mv.

Der er afsat i alt 10 mio. kr. til ansøgningspuljen i 2023-2026. Forvaltningen vil søge puljen, når den udmeldes og følger dermed op på udvalgets bestilling.

2. Generel information om SBH-kørsel

I følge lov om trafikkselskaber kan SBH-kørsel bruges til individuel transport, som rækker udover transport til behandling, genoptræning eller lignende. Transporten kan således bruges efter borgerens egne ønsker til fritidsaktiviteter, familiebesøg, fysioterapi, tandlæge og lignende. SBH-ordningen må dog ikke benyttes til kørsel til læge og sygehus.

SBH-kørsel er omfattet af egenbetaling. Borgerne betaler, derfor for mindre en del af udgifterne ved en SBH-ordning. Taksterne er:

- Mindstepris pr. tur: 40 kr.
- Pr. kørt km udover 10 km: 4 kr.
- Maxpris pr. tur: 150 kr.

Odense Kommune finansierer de udgifter, der ligger udover den egenbetaling borgeren har pr. tur. Dertil har Odense Kommune driftsudgifter til Fynbus, som administrerer selve ordningen. Størstedelen af de borgere, som har ret til SBH-kørsel modtager indsatser fra Ældre- og Handicapforvaltningen. Med SBH-kørsel er de berettiget til 104 enkeltture.

Det er By- og Kulturforvaltningen, og herunder Mobil i Odense, som administrerer den visiterede kørsel på Odense Kommunes vegne. SBH-kørsel er omfattet af § 11 i Lov om trafikselskaber og kørslen varetages af FynBus.

2. Forvaltningens vurdering af behovet for SBH-kørsel for borgere med demenssygdom

Kriterierne for SBH-kørsel gør, at ordningen er for borgere, som benytter ganghjælpemidler og for blinde og svagtsynede med en synsstyrke på 10 procent (6/60) eller mindre. Borgere med en demenssygdom er således ikke omfattet af ordningen medmindre, de opfylder kriterierne.

Odense Kommune har flere tilbud til borgere med en demenssygdom, men mange af disse kan ikke benyttes af målgruppen, fordi de ikke har mulighed for at komme dertil på egen hånd – enten fordi de ikke selv kan køre bil længere eller har pårørende, der ikke kan eller ikke magter at stille sin hjælp til rådighed.

En årsag kan også være, at de ikke kan overskue alle de delopgaver, der er forbundet med at benytte offentlig transport eller føler sig utryk under transporten, da indtrykkene kan blive for mange til at kunne bevare overblikket over de delopgaver, som er forbundet med transport.

Ligeledes ses udfordringer for de yngre demensramte. Her er der ofte en ægtefælle på arbejdsmarkedet, hvilket gør, at man bliver nødt til at knytte an til et tilbud med bevilliget kørsel – selvom tilbudet måske ikke er det bedste match for den demensramte. Et alternativ er, at borgeren med en demenssygdom søger om en ledsagerordning, som blandt andet vil kunne følge borgeren med en demenssygdom til den faste aktivitet.

3. Forvaltningens afgrænsning af målgruppen

I Odense Kommune er der ca. 3.000 borgere med en demenssygdom. Antallet af borgere med en demenssygdom - som Ældre- og Handicapforvaltningen er i kontakt med - er dog væsentligt mindre. Forvaltningen er i kontakt med ca. 1.500 borgere med en demenssygdom, og de fordeler sig på ca. 900 hjemmeboende og ca. 600 borgere på plejehjem.

Forskellen mellem det forventede antal borgere med en demenssygdom, og antallet af borgere med en demenssygdom som forvaltningen er i kontakt med skyldes,

- at nogle borgere med demens ikke ønsker kontakt med forvaltningen.
- at der vil være en gruppe udiagnosticerede borgere.

En andel af borgere med en demenssygdom vil allerede have en SBH-ordning, fordi de ligeledes fysisk er svært bevægelsehæmmede. Derudover er der også borgere som, trods deres demenssygdom, fortsat er i stand til selv at køre bil eller at anvende offentlig trafik. Blandt borgere med en demenssygdom, der er bosat i plejebolig, vil hovedparten være i et stadie af sygdommen, hvor de ikke vil have gavn af SBH-kørsel.

Den gruppe af borgere med en demenssygdom, som i særlig grad vil have gavn af en udvidelse af SBH-ordningen vil være hjemmeboende borgere, som har mistet evnen til at køre bil eller benytte offentlig transport, og som ikke har pårørende, der har mulighed for at transportere borgeren. Der vurderes at være ca. 200-300 borgere i denne målgruppe svarende til ca. 20 procent af de hjemmeboende borgere med en demenssygdom, som forvaltningen er i kontakt med. Heri er inkluderet en lille gruppe af borgere på plejehjem.

4. Andre kommuners erfaringer med udvidelse af målgruppen

By- og Kulturforvaltningen har haft kontakt til andre kommuner, som har haft borgere med en demenssygdom med i en prøveordning med SBH-kørsel. De fleste af kommunerne har dog efter endt prøveperiode valgt at lukke ordningen for borgere med en demenssygdom igen, da interessen har været lav. Dette til trods for en stor indsats fra kommunernes side om at oplyse om ordningen.

En del af de borgere med en demenssygdom, som har været med i prøveordningerne, har vist sig at kunne optages i den almindelige SBH-ordning ud fra gældende visitationsgrundlag. De borgere med en demenssygdom, der blev optaget i ordningen udelukkende på baggrund af demens, blev optaget efter nogle specifikke krav. Et af kravene var, at der skulle indhentes lægeattest på demensdiagnosen, hvis der ikke allerede var oplysninger om dette i kommunens system.

Et andet krav var, at de skulle være ude af stand til at benytte offentlige transportmidler eller køre bil eller have pårørende, som kunne køre dem. Det er ikke et krav, der ikke er gældende i forhold til SBH-ordningen for svært bevægelseshæmmede og blinde. De svært bevægelseshæmmede og blinde skal optages i ordningen, hvis de opfylder kravene i forhold til ganghjælpemiddel eller syn uanset, om de kan benytte offentlige transportmidler, har egen bil eller har pårørende, der kan køre for dem. By- og Kulturforvaltningen gør i den forbindelse opmærksom på, at de ser en udfordring, hvis der er for stor forskel i optagelseskriterierne til SBH-kørsel.

5. Forvaltningens opmærksomhedspunkter vedrørende en eventuel udvidelse af målgruppen

Det første opmærksomhedspunkt handler om, at andre målgrupper med kognitive handicap kan have en forventning om, at SBH-kørsel skal udvides til også at gælde dem. Det kunne for eksempel være borgere med autisme, en sindslidelse mv.

Det andet opmærksomhedspunkt handler om, at borgere - der har behov for hjælp undervejs på kørslen - kan bevilliges en ledsager. Med den nuværende målgruppe er der ganske få borgere, der er visiteret til ledsagelse. Med en udvidelse af målgruppen til også at omfatte borgere med en demenssygdom, vil der sandsynligvis være et øget behov for ledsagelse, hvilket vil medføre en øget udgift. Da ledsagerens tur koster det samme som borgerens, vil turen koste det dobbelte af, hvad en almindelig tur typisk koster. For de borgere med en demenssygdom, som ikke har behov for egentlig ledsagelse på turen, vil der i stedet være en øget udgift til at hente/følge (for eksempel hjælp fra chaufføren til at blive hentet og bragt til hoveddøren). Det er en merudgift, som i den nuværende SBH-ordning kun berører kørestolsbrugere og de demente borgere, der er berettiget på grund af ganghjælpemiddel eller syn.

Et tredje opmærksomhedspunkt er, at SBH-ordningen er en samkørselsordning, hvor der kan være mange forskellige typer af mennesker med i bilen, som den demente skal sidde tæt ved. I nogle tilfælde kan chaufføren have behov for at forlade bilen i kortere eller længere periode. For eksempel, hvis der er en kørestolsbruger med. Hvis den demente ikke har en ledsager med, kan der være en risiko for, at den demente forlader bilen, når chaufføren ikke er til stede.

Det fjerde opmærksomhedspunkt handler om, hvordan en eventuel udvidelse af målgruppen skal finansieres. Forvaltningen oplyser, at finansieringen for eksempel kan ske på følgende måder:

- Omprioritering inden for udvalgets budget.
- Frigjorte midler fra effektiviseringsstrategien (dog ikke til budget 2024).
- Prioritering af midler i forbindelse med budgetforliget.

6. Økonomi

By- og Kulturforvaltningen gør opmærksom på, at den økonomi, som er forbundet med en udvidelse af SBH-ordning, er behæftet med usikkerhed. Herunder, de forventede udgifter til kørsel, administrationen af ordning samt visitering.

Såfremt ordningen udvides med 200-300 borgere, og disse borgere gennemsnitligt anvender ordningen i samme omfang som den nuværende målgruppe, vil det give en kommunal udgift på ca. 0,5-0,75 mio. kr. årligt. Forudsætningen bygger på en gennemsnitlig udgift per borger på 3.469 kr., og at 67 procent af de 200-300 borgere anvender SBH-ordningen i samme omfang som de øvrige borgere. Dertil skal medregnes en merudgift på 0,25-0,75 mio. kr. som følge af forventet behov for ledsager eller chaufførhjælp.

Der vil også være en udgift til udvidelse af visitationskompetencerne i Mobil i Odense, således der kan foretages en korrekt visitation af målgruppen. Med samme forudsætning som ovenfor vurderes udgiften at være ca. 0,15 mio. kr. årligt. Hertil kommer udgifter til en eventuel oplysningskampagne eller lignende.

Tabel - Den anslåede årlige merudgift ved at udvide målgruppen for SBH-kørsel

	Anslået årlig merudgift
Udvidelse af målgruppen	0,50-0,75 mio. kr.
Ledsagelse af borger	0,25-0,75 mio. kr.
Visitation hos Mobil i Odense	0,10-0,15 mio. kr.
Samlet	0,85-1,65 mio. kr.

Beslutning

Punktet blev ikke behandlet.

Bilag

Byrådssvar på borgers spørgsmål om SBH-kørsel

Punkt 11: D-sag: Aktuelle sager

85.02.02-G01-488-15

Resume

Beslutning

De var intet til dette punkt.

Punkt 12: E-sag: Initiativretsforslag fra byrådsgruppe A og B: Forsøg med etablering af tværfaglig teams til nedbringelse og forebyggelse af tvang i psykiatrien blandt dem med størst behov over 18 år

27.66.08-G01-1-23

Initiativretsforslag

Med henvisning til § 2, stk. 2 i Beskæftigelses- og Socialudvalgets, Sundhedsudvalgets og Ældre- og Handicapudvalgets forretningsordener fremsender Anne Skau Styrishave (B) (Medlem af Sundhedsudvalget), Michael Eskamp Witek (A) (Medlem af Sundhedsudvalget), Cæcilie Crawley (A) (Medlem af Beskæftigelses- og Socialudvalget) og Rasmus Ryrberg Høyer (A) (Medlem af Ældre- og Handicapudvalget) følgende forslag til optagelse på Beskæftigelses- og Socialudvalgets, Sundhedsudvalgets og Ældre- og Handicapudvalgets dagsorden for møderne den 28. marts 2023.

Gennem mange år har der været et politisk ønske om at nedbringe tvang i psykiatrien. Man er dog på ingen måde i mål. Indtil nu er det særligt behandlingspsykiatrien, som har arbejdet med nedbringelse af tvang, imens de kommunale tiltag har været små. Skal man i mål med en nedbringelse af tvang i psykiatrien, er det vores opfattelse, at fokus i højere grad skal være på det forebyggende. Det betyder, at et langt højere samarbejde mellem kommune og region er nødvendigt.

Derfor ønsker Radikale Venstre og Socialdemokratiet, at man i Odense Kommune forsøger at etablere tværfaglige teams til nedbringelse af tvang i psykiatrien inspireret af Sundhedsstyrelsen oplæg fra 2018 (Bilag 1). Derudover ønsker vi undersøgt, om der er andre modeller eller lignende tiltag, som kan være relevante i arbejdet med at forebygge tvang.

Som en start ønsker Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre, at vi begynder med en udvalgt målgruppe eksempelvis dem med størst behov over 18 år. Målgruppen skal udvælges i samarbejde med behandlingspsykiatrien i Region Syddanmark. Det kan fx være dem med flest indlæggelser under tvang.

Dette kan ske i samarbejde med Sundhedsklynge Fyn og i den forbindelse afsøges muligheden for at samarbejde med psykiatrien og de øvrige fynske kommuner og eventuel udbredelse og finansiering af indsatsen.

Indstilling fra forslagsstiller

Anne Skau Styrishave (B), Michael Eskamp Witek (A), Cæcilie Crawley (A) og Rasmus Ryrberg Høyer (A) indstiller, at Odense Kommune:

1. Forsøger at etablere tværfaglige teams til nedbringelse af tvang i psykiatrien inspireret af Sundhedsstyrelsens oplæg fra 2018. Til at starte med fokuseres der på borgere over 18 år med størst behov.
2. Undersøger om der er andre modeller eller lignende tiltag som kan være relevante i arbejdet med at forebygge tvang.

Forvaltningens belysning

Beskæftigelses- og Socialudvalget og Sundhedsudvalget har ikke truffet beslutning om samme emne. Ligeledes har byrådet ikke truffet beslutning om emnet.

Sundhedsudvalget er tidligere blevet orienteret om, og har drøftet Sundhedsstyrelsens faglige oplæg til en 10-årsplan for bedre mental sundhed og en styrket indsats til mennesker med psykiske lidelser.

Beskæftigelses- og Socialudvalget har ikke igangsat et arbejde vedrørende samme emne.

Ældre- og Handicapudvalget har ikke tidligere truffet beslutning om samme emne.

Der er i Ældre- og Handicapforvaltningen et særligt fokus på at forebygge tvangsindlæggelser. Det begrundes i, at det primært er i forbindelse med indlæggelser, at der anvendes tvang i socialpsykiatrien.

Der forebygges blandt andet via et tæt samarbejde mellem behandlingspsykiatrien og socialpsykiatrien, både med henblik på at undgå tvangsindlæggelser og samtidig sikre, at borgeren ikke bliver genindlagt efter udskrivelse. Samarbejdet er beskrevet i formaliserede samarbejdsaftaler. Regionen har derudover nedsat et tværfagligt team, der har mulighed for at sende en psykiatrisk sygeplejerske ud til en borger, hvor kommunens personale har vurderet, at borger udviser tegn på psykiatrisk mistriksel. Det bygger således på et samarbejde mellem teamet og socialpsykiatrien, og det er forvaltningens vurdering, at det har været med til at mindske brugen af tvangsindlæggelser, da teamet ofte lykkedes med at få borgeren med til indlæggelse frivilligt.

Som en del af 'Et skifte til gavn for børn og unges mentale trivsel i Odense' arbejder Ældre- og Handicapforvaltningen med at fastholdelse normaliteten, når en unge borger er indlagt i behandlingspsykiatrien. Det betyder, at en kommunal medarbejder følger borgeren til indlæggelse og besøger denne to gange ugentligt. Indsatsen skal være med til at mindske borgerens funktionstab under indlæggelsen, så det undgås, at borgeren oplever yderlig mistriksel, ved ikke at kunne klare almindelige dagligdagsting. Det er forvaltningens vurdering, at det vil være med til at forebygge brugen af tvang, da det styrker samarbejdet med borgeren, fordi der blandt andet er en tydelig forventningsafstemning mellem, hvad borger skal kunne under indlæggelse, og når de er hjemme i egne omgivelser igen.

Det er Ældre- og Handicapforvaltningens vurdering, at initiativretsforslaget lægger sig i fin tråd med det arbejde, der allerede foregår i forvaltningen. Det anbefales, at der i drøftelserne om mulig etablering af tværfaglige teams er fokus på, hvordan det nødvendige samarbejde med behandlingspsykiatrien sikres.

Byrådet har med budgettet for 2023 igangsat arbejdet med en psykiatrihandleplan for Odense Kommune. Ansvar for udarbejdelse af psykiatrihandleplanen er placeret hos Sundhedsudvalget. Indlæggelser under tvang er også et fokusområde i Sundhedsministeriets 10-årsplan for Psykiatrien, som er bagtæppe for Odense Kommunes psykiatrihandleplan. Sundhedsforvaltningen foreslår derfor, at eventuelle beslutninger med sagen og nye tiltag til nedbringelse af tvangsindlæggelser efter behandlingen i udvalget inkluderes i den kommende psykiatrihandleplan, så der arbejdes med et samlet fokus på psykiatrien. Psykiatrihandleplanen skal udarbejdes i samarbejde med øvrige relevante fagudvalg i Odense Kommune og regionen. Derudover vil Odenses nye psykiatriråd bistå Sundhedsudvalgets arbejde med at formulere psykiatrihandleplanen.

Sagen henhører under Beskæftigelses- og Socialudvalget, Sundhedsudvalget og Ældre- og Handicapudvalget.

Såfremt udvalgene ønsker at arbejde videre med forslaget, forventer forvaltningerne at kunne præsentere udvalgene for en sag i august 2023. Tiltag for nedbringelse af tvangsindlæggelser vil blive præsenteret som et delprodukt, der skal indgå i en samlet psykiatrihandleplan, som vil blive præsenteret for udvalgene inden udgangen af 2023.

Beslutning

Udvalgsmedlemmerne Roya Moore og Andreas Møller stemmer imod indstillingen da der i regionalt regi er iværksat en række initiativer for at forebygge og nedbringe tvang i psykiatrien og styrke tværfagligt samarbejde ved udskrivelse.

Udvalgsmedlemmerne Brian Dybro og Claus Houden stemmer for indstillingen.

Derved er der stemmelighed og sagen bortfalder.

Udvalgsmedlem Rasmus Ryrberg Høyer deltog ikke i mødet.

Bilag

Bilag 1. Model for tværsektorielle teams til nedbringelse af tvang